

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77
Str. Baron L. Pop 10
SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
Éjjeli telefon (nyomda) 2-02
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 1150 Lei
Félévre 600
Negyedévre 320
Egy órára 110
X évfolyam ♦ 22. szám

1929 Január 27 vasárnap
* 5689 év Söbat 15 *

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Az elismert Délkina és az arcuicsapott civilizáció

— Külpolitikai figyelő —

A szkeptikus böles megállapítása szerint az igazságosság, vagy igazságtalanság kérdését az emberi megítélés mindig hamisan oldja meg, mert hiszen e két fogalom elkülönítése nem az emberi természettel adódott, hanem az elmékedés labilis eredményeire van bízva. A gyakorlatban azonban van némi eltérés e böles megállapítás érvényétől, nevezetesen a fégyverek ereje, mely önkényesen igazsággá emelheti az igazságtalanságot és az igazságtalanságból az igazság mindenlétét teremteti meg.

Az emberi természetnek ezt az alacsonyrendűségét a hivatalos politikusok ismerik legjobban, nemcsak saját természetük hasonlóságánál fogva, hanem azért is, mert az emberi természetnek ezzel a megnyilvánulásával gyurják, alakítják a történelemnek nevezett eseményeket. A politikusok azok, akik hivatalos és hivatalos önkényességénél fogva a sikert, mint legfőbb igazságot könyvelik el de a sikertelenséggel szemben is megtalálják a politikai frazeológiának azt a gazdaságát, mely szép színekben tudja burkolni a nyilvánvaló fiaskót.

Baldwin miniszterelnök az angol konzervatív-imperialista politikának azt a szédületes vereségét, mely Délkinában érte őket, — a minap ilyen megható frazeológiába tudta öltöztetni. Egy angol munkaspárti képviselő interpellációjára Baldwin miniszterelnök kijelentette, hogy az angol kormány elismerte a délkínai kormányt, annak ellenére, hogy még egy évvel ezelőtt ugyanez a Baldwin miniszterelnök — természetesen az egyedül üdvözítő angol igazságosságra hivatkozva — a megtorlás teljességét helyezte kilátásba a kínai „lázadók” számára. Ha a kocka esetleg másként fordul s a kínai szabadságharcosok győzelme felőrldök a széthuzásban s a fehér csapatok koncentrikus támadásában, úgy minden bizonytalansággal ugyanaz a Baldwin miniszterelnök, aki tegnap a kínai nemzet önrendelkezési jogára hivatkozva jelentette be a délkínai kormányzat elismertetését: mint a legfőbb igazság győzelmét hirdette volna a „szárga bestiak” letiprását.

Baldwin miniszterelnök feltűnést keltő bejelentése az angol alsóházban tehát azt a feltevést erősíti meg, hogy az emberi akaratlan és sántikáló bölcsességeken túl: a dolgok és történések önmagukban hordják igazságukat, vagy igazságtalanságukat lényegét — s hogy az objektív igazság egy, az emberi akaratától meglehetősen független cél és irányzat utját követi.

— Az, ami a francia Kongóban történik, — arcuicsapása az európai civilizációnak — ezt zengik kórusban a francia lapok. Már Andrée Gide és René Maran regényeiből tudjuk, hogy az, ami a francia gyarmatokon történik, nem éppen épületes dolog. A fehér ember öröklött vagy betévevett bestialitása ezeken a gyarmatokon minden fék és gát nélkül tombol, nyilván abból az illuzióból kiindulva, hogy az ér csak a fehér embert teremtette saját képmására, a színesbőrűeket azonban kihagyta magas kegyelmének védelme alól.

Mіндеzt idáig is tudtuk s idáig is sokat töprengtünk azon, vajjon az emberiség

és pacifizmus annyiszor hangoztatott igéi csak a fehér emberre vonatkoznak, vagy a színesekre is? Vajjon a Kellogg-paktum és a locarnói egyezmény mással teli frázisai csak a fehér faj üdvét akarják-e biztosítani a földön s a nehezebb derengő jövőd paradicsom oázisairól mindörökké száműzve vannak nem felérőből testvéreink? E töprengésekre már azért sem adhatunk másoknak

és önmagunknak feleletet, mert egyelőre a fehér faj nyomorúságai is oly számszak, hogy töprengéseink és gondolataink nagyrésze ezeknek a nyomorúságoknak van lefoglalva. Néha azonban, amikor a francia Kongó és egyéb Kongók borzalmairól érkeznek újabb és újabb híradások, önkénytelenül felvetődik a kérdés, vajjon tényleg a civilizáció szűgyene volna az, ami a különböző gyarmatokon történik, vagy pedig természetes velejárója minden civilizációnak? Azt hisszük, az utóbbi feltevés állja meg a helyét. Az elnyomók kegyetlensége mindig civilizációnak deklarálta az elnyomást. Julius Cézár római civilizáció nevében irtotta ki a germán és gall törzsek jórészt s a jelenlegi hatalmasok is a civili-

záció nevében hasítják le a hét bőrt azoknak a páriáknak testéről, akik ingyen művelik meg kaucsuk-ültetvényeiket és cserébe pálinkát és vérbajt kapnak, mint a civilizáció legfőbb örömeit. Amikor tehát a civilizáció arcuicsapásáról beszél a francia sajtó, tulajdonképpen ellentmondásba kerül önmagával. Mert az európai civilizáció, Julius Cézártól napjainkig, nem volt és nem egyéb mint az igazságosságnak olyan magyarázata, mely abból a bizonyos önkényes elmékedésből fakad s amely ennél fogva nem nélkülözi a fehér faj irgalmatlanságát és minden emberességet letiporít kész önzést és ennek önkényes elméleti igazolását. (s. l.)

A bankárok közötti differenciák késleltetik a kölcsönszerződés aláírását

Madgearu: „A kölcsön megkötöttnek tekinthető” Az összes feltételekben létrejött a megegyezés. A svéd gyufatörzst ajánlata

Bucuresti-Bukarest, jan. 26. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Szombaton délelőtt Bukarestben tetőpontjára hágott az igazság. Mára váltak ugyanis Popovici Mihály pénzügyminiszter utolsó táviratját, amelynek a kölcsönszerződés aláírásáról kellett volna beszámolnia. Ugy a tözsdeo, mint a devizapiacra majdnem teljesen szűntelt a forgalom, az árfolyamok az egész vonalon visszaestek a nagy kínálat következtében, a bankok devizaosztályai 32.08-as, sőt 32.07-es és feles zürichi alapon, tehát a maximálizált árfolyamon alul kínáltak árut. Mindenütt biztosra veték, hogy a párisi tárgyalások sikeresen befejeződtek, sőt

egyes lapok azt is jelentették már, hogy a kormány délután bejelent a parlamentben a kölcsön megkötését vasárnapra virradó éjjel pedig meg történik a lej törvényes stabilizációja

Az Adeverul a késő délelőtti órákban Párisból magántáviratot kapott, amely arról számol be, hogy a kölcsöntárgyalások befejezés előtt állanak és hogy a kölcsön összes feltételeiben már létrejött a megállapodás. A megegyezés szerint a Blair-csoport elnevezés alatt ismert Banque de Paris et des Pays Bas-csoport

a kölcsön első részleteként 80 millió dollárt folyósít.

A kölcsön kibocsátási árfolyama Angliában és Amerikában 87, vagy 88, Franciaországban pedig 92, középárfolyama tehát 90, vagy 89,5, az 5 százalékos bankári jutalék levonása után pedig nettó 85 százalék lesz. A kölcsön 7 százalékos kamatozása, amelyet az állam megbízásából a felállítandó amortizációs pénztár köt meg a külföldi bankárokkal. Ez a pénztár fogja tudvalevőleg kezelni a kölcsön garantálására lekötött monopóliumjövödelmeket.

A megállapodás másik fontos feltétele az, hogy Charles Ristet kinevezzék a Banca Nationalahoz ellenért minőségben.

A kormány egyik tekintélyes tagja a kölcsön állásáról ezeket moadotta az Uj Kelet munkatársának:

— A tárgyalások valóban befejeződtek és a megállapodás az Adeverul által közölt feltételek szerint létrejött. Van azonban még egy feltétel, amely úgy szól, hogy a kölcsön második részlete 30 millió dollár lesz. A kölcsönszerződés aláírása azért késik, mert a bankcsoport egyes tagjai között nincs meg a szükséges egység és a külföldi bankároknak bizonyos igen kényes kérdéseket kell még egymás között elintéznök.

Madgearu miniszter, aki eddig nagyon rezervált volt a kölcsönrel kapcsolatban tett kijelentéseiben, ma nyilatkozatot adott az Adeverulnak, amelyben megállapítja, hogy

a kölcsön megkötöttnek tekinthető, bár végleges megegyezés még nincs.

A lap a nyilatkozathoz hozzáfűzi, hogy a kölcsönnek nagyon komoly stádiumban kell lennie, ha Madgearu miniszter ezt a kijelentést megkockáztatta.

Ma délután egyelőre Manu Gyula miniszterelnök megjelent a kamara folyosóján, mire a képviselők nagy izgalommal tödultak az ülésterembe, mert azt hitték, hogy az ülés során Manu be fogja jelenteni a kölcsön megkötését. Ez azonban nem történt meg. Tekintettel arra, hogy szombaton este nincs sem mi nisztertanács, sem parlament, legfeljebb hétfőn fognak nyilvánosságra jutni a kölcsönre vonatkozó újabb hírek. Komoly politikai és pénzügyi körökben az a verző tartja magát, hogy a kormány és a bankárok között létrejött a megegyezés, de mindenféle spekuláció megállítására

érdekében ezt a tényt és a megállapodás részleteit titokban tartják.

A gyufakölcsönre vonatkozó tárgyalások is igen előrehaladott stádiumban vannak.

Lapjelentések szerint ezek a tárgyalások sokkal hamarabb fognak befejeződni, mint ahogy általában remélik. A svédnek 30 millió dollárt ajánlatok 30 évre 7 százalékos kamatozás mellett, azonkívül kötelezik magukat arra, hogy a Románia által jövőben kibocsátandó összes kölcsönökből 20 százalékot magukra vállalják, mint ahogy a svéd gyufatörzst a stabilizációs kölcsönben is részvesz. A svédnek egyébként garantálni hajlandók, hogy a gyufamonopóliumból a jelenleginél 50 százalékkal nagyobb jövedelme lesz a kincstárnak, ha az ajánlatot a kormány elfogadja.

A bukaresti lapok ismét élénken foglalkoznak a Titulescu-féle közvetítéssel. Ezzel kapcsolatban megírják, hogy

Svejel Radulescu, aki Popovici pénzügyminiszter kíséretében van, állandóan Páris és London között utazik

és igyekszik Titulescu szuggeszióival a pénzügyminisztert befolyásolni. A kormány azonban csak akkor hajlandó a Schroeder-bankhoz ajánlatát tárgyalás alá venni, ha a párisi tárgyalások megkötődnek. Ez az eshetőség nem tartozik még ma sem a valószínűségeik közé. Különösen azóta, hogy a francia-amerikai bankcsoport tagjai között fennálló differenciák nyilvánosságra jutottak

1 millió dunam csak a zsidó föld Palestínában!
9 millió dunam még visszaváltandó, — a Keren Kajemet útján
Is mennyivel gyarapítottad?

Clopotel képviselő a gyulafehérvári pontok alkalmazását sürgette a kamarában

A parlament mai ülése

(Bucuresti-Bukarest, január 26. Az Uj Kelet tud.) A kamara mai ülésén Seicaru a petróleumterületek viszaszerzése ügyében kér felvilágosítást. Madgearu ipar- és kereskedelmi miniszter ígéretet tesz, hogy a petróleumterületek ügye gyors lebonyolítást fog nyerni.

Caderea nagyváradi jogakadémiai tanár előterjeszti a rokkantak kongresszusának határozati javaslatát.

Ezután folytatták a fehérai vitát, amelynek első szónoka Graur, aki élesen támadja a liberálisokat.

Mironescu külügyminiszter beterjeszti a Kellog-paktum ratifikálásáról szóló törvényjavaslatot.

Clopotel, a Patria igazgatója, a következő szónok, aki mindenekelőtt az általános választói jog fontosságát hangsúlyozza, beszél a kisebbségi kérdéstről és a kisebbségi problémák megoldását a gyulafehérvári pontoktól várja, amelyet a nemzeti parasztpárt meg fog valósítani. Ezután a munkáskérdésről szól a demokrata Románia részéről ép a demokráciában látja ennek a kérdésnek megfelelő megoldását is.

Caderea Victor a dinasztia iránti hűséget hangsúlyozza, majd kifejti, hogy az agrárreformot sürgősen be kell már fejezni. Támadja a liberálisok bankokráciáját.

Elnök jelenti, hogy Lucasievici Brailában mandátumot kapott. Cihoski tábornok hadügyminiszter válaszul Caderea felszólására és ígéretet tesz a rokkantakat illetleg.

A cementgyárak vagononként 2000 lejjel leszállították a cement árát

Egyévi harc után a cementgyárak felújították a kartell

Bucuresti-Bukarest, jan. 26. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az országban működő cementgyárak nevében tegnap dél előtt küldöttség jelent meg Virgil Madgearu ipar és kereskedelemügyi miniszternél és bejelentették a cementgyárak azon elhatározását, hogy a cement árát vagononként 2000 lejjel vagyis 25 ezer lejről 23 ezer lejre szálítják le. Azt is közölték a cementgyárak, hogy a 23 ezer lejes ár elében

a jövőben is megadják a szokásos fogyasztási prémiumokat, valamint a távolföldi fogyasztóknak fuvardíj bonifikációját

A cementgyárak önkéntes leszállítására ugyanazok az indokok késztették a kartellben tömörült cementipart, mint amelyen indokok alapján nemrég a papírközpont is lement az árakkal. Tudvalevő ugyanis, hogy a vámterületi revízió jával kapcsolatban a kormány akcióit indított a vámvédelmet élvező iparágaknál az általuk termelt cikkek árának a leszállítása érdekében. A kormány ezek a ziparágakat azon alternatíva elé állította, hogy vagy lemondanak a fogyasztó érdekében a vámvédelem által nyújtott haszon bizonyos részéről illetve leszállítják termelvényeik árát, vagy pedig a kormány csökkeneni fogja a külföldi árukra nehezítő importvámok.

A cement vámja jelenleg 7.50 arany lej 100 kgr-ként, ami vagononként 30 ezer lejnek felel meg.

Csak ez a horribilis védővám tette lehetővé azt, hogy a belföldi cementgyárak több mint 100 százalékkal drágábban adhatják el árujukat a külföldi cementtel szemben, minthogy a vámvé-

delmet igyekeztek majdnem 100 százalékban kihasználni.

A cement árának 2000 lejjel való leszállítása nem túlságosan nagy jelentőségű és bár Madgearu miniszter a cementgyárak bejelentését tudomásul vette nem bizonyos, hogy a kormány megelégszik ezzel az árredukcióval, amely

távolról sem elegendő ahhoz, hogy tavasszal az építkezési kampány megfelelő lendülettel megindulhasson.

A cementgyárak által vállalt árleszállítás szerény volta alighanem annak tudható be, hogy a cementgyárak között tavaly óta folyó éles harc a napokban megszűnt és ez az inarág ma ismét kartellben dolgozik.

Megkezdődött Kemál pasa özszeesküvésének monstre-pöre

A pör nyolcvan vádlottját azzal vádolják, hogy vissza akarják állítani a szultáni uraimat

Konstantinápoly, január 26. Tegnap vette kezdetét Brüsszelben az a nagy hazafelkeltési pör, amelyet Kemál rezsimje indított a szultán hívei és néhány utjörök politikusa ellen. A nyolcvan letartóztatott közül negyvennyolcat szabadlábra helyeztek, közöttük Nedhati volt képviselő.

A vádirat hét vádlott ellen halálos ítéletet követel, a többi ellen különböző súlyos szabadságvesztést. Főbűnösnek Dzsemal szerepel, aki a brüsszeli fegyházban már egy régebbi látási ügye miatt megkezdte tizenöt évre terjedő büntetését. A vád szerint Dzsemal terve a következő volt:

Az özszeesküvők eltépik a telefon és sürgöny vezetékeket, megrohazzák a börtönt és kiszabadítják Dzsemált és a többi politikai foglyot. A kiszabadított emberek ezután a válit és a hadseregparancsnokot elfogják és őket a nagy brüsszeli mecsét előtt főlakasztják. Ezután fölláztatnak a helyőrséget, amely Mudániába masírozna, innen Angora felé vonulnak utjukat, ahol a kormányt elmozdítanák és egy vallásos kormányt neveznének ki a helyébe.

Dzsemal a törvénszék előtt történt kihallgatása alkalmával tagadta az elene tőlhozott vádat.

— Az egész nem egyéb — mondotta — mint az angorai urak félelmének szü-

ménye. A vád azt mondja, hogy angol segítséget vettem volna igénybe, de egyetlen támpontja nincs erre a föltevésre.

Sabri vádlott elmondotta, hogy Izmail vádlott társa tavaly, amikor Kemál Brüsszelben járt, megakartta gyilkolni a köztársaság elnökét. Csak a véletlen múltá hogy ez a pokoli terve nem sikerült. Izmail ezután Konstantinápolyba ment és itt jelentkezett az angol követnél. A követ azonban akkor éppen Angorában tartózkodott. Izmail tehát a követségi titkárral tárgyalt, aki többek között egy revolvert adott át neki. Sabri közölte még, hogy az özszeesküvés élén Kiazim Karabekir pasa, Mehmet ezredes és mások állottak. Az volt a tervük, hogy Kemál eltávolítása után Abdul Hamid szultán egyik fiát trónra emelik. Izmail szembe mondja vádlott-társának, hogy állításai szemenszedett hazugságok.

A vádlottak között van a brüsszeli fegyház igazgatója is, aki bevallotta, hogy a vádlottak beártották terveikbe és siker esetén nagy állást helyeztek számára kilátásba.

A párisi Germandrée ILLATSZERGYÁR AJANLJA T VEVŐINEK LEGUJABB

Oria puder

KÖLÖNLÉGESSEGET MINDENŐTT KAPHATÓ

Grand-Hotel BUCURESTI

A legmodernebb kényelemmel felszerelve. Fürdőszobák, gőzfűtés, lift, telefonok, rádiószalon, olvasóterem, fodrászműhely. Bár-Buffer.

Rendkívül leszállított szobátrak!

Figyelmeztetés

Vannak utánzatok, melyek a kávédaráló. Valódi Franck-hoz hasonlóan megkezesítésig hasonlítanak, minőségük azonban meg sem közelíti a Valódi Franck-ot. Ilyen utánzatok ellen úgy védekezhetünk, ha kizárólag a Valódi Franck a kávédarálóval kériünk.

PIENRICH FRANCK SÖHNE SAR-BUCURESTI-BRASOV.

Dr. Nosed a Lyukas szob.

EZ A SZAB.

Fagy és éles levegő ellenére bársonypuha kezek, fiatalos arc.

Csodás hatású Glycerin és méz-zsölé szikkadt és pattanásosbőr ellen. Egy éjszakán át gyógyít

Dr. Dralle Malattine-krémje.

Kapható minden drogeriában, gyógytárban és parfümeriában.

Vasárnap, 1929.

Gyilkos mi vád

Elhangzó sabb bü

(Budapest, Jan. 26. A tudósítójától.) Az első napját a bíróságnak hallgat meg. Már megkezdte a tárgyalást. A vádlottak között van a köztársaság elnöke is. A vád azt mondja, hogy a vádlottak a köztársaság elnökét meggyilkolták. A vád azt is mondja, hogy a vádlottak a köztársaság elnökét meggyilkolták.

!!!

Mano

Az Amerikában...

PRÉV

A főszerepek...

John

a világ legszebb kedveltebb. Mikor ég...

Dolor

Ezen fűzet...

Sele

Gyilkossággal, 33 rendbeli okirathamisítással és kétrendbeli csalással vádolja az ügyész Erdélyi Bélát

Elhangzott a vádbeszéd az Erdélyi Béla elleni bűnperben. A legsúlyosabb büntetés kiszabását kéri az ügyész Erdélyi Bélára és bűntársaira is

(Budapest, január 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Erdélyi-per mai tárgyalási napját a közönség eddig nem tapasztalt hallatlan érdeklődése előzte meg. Már reggel nyolc óra tájban tömegesen lepték el a büntető-törvényszék folyosóját s ahogy közeledett a tárgyalás megnyitásának időpontja, úgy fokozódott az érdeklődő tömeg izgalma.

A tömeges érdeklődés láttára a kirendelt rendőri készenlét a főkapitányságról kért újabb rendőrszakasszal megerősítették s megkezdődött a jegyzőkönyv írás. Kiderült, hogy a mai tárgyalási napra sokkal több jegy volt a közönség hírtokában, mint amennyi a terem befogadóképessége. Így a rendőröközgek kénytelenek voltak többieket a mai tárgyalásra szóló jegyeik ellenére is elutasítani.

A teremben nagy a zsúfoltság. Számos pötszékét állítottak be s több padot is, hogy a minden eddigi tárgyalás részvevő számánál nagyobb hallgatóság helyet foglalhasson.

Schadl elnökkel az élen megjelenik a teremben a büntető-tanács s az elnök felkérésére Temesváry Gyula dr. ügyészégi elnök megkezdi vádbeszédét.

Temesváry dr. az elmúlt tíz év közállapotainak festésével kezdi meg vádbeszédét, hogy megvilágítsa a kort és közszellemet, melynek atmoszférájában a vád tárgyát képező bűncselekményt a vádlott elkövette. Rámutatott arra, hogy a háború és ferradalmak anyagi káráinál sokkal súlyosabbak az erkölcsi károk, mert míg előzőket részben már ki lehetett küszöbölni az ujjaémtés rendén, addig az utóbbiak még talán évtizedekig kísértani fognak a mostani generáció jövőjében. Nem a gyilkosság adja meg ennek a bűnpernek a jelentőségét — mondta az ügyész — hanem a sötét háttér, amelyben megszületett.

A Szanatólium-vivóteremben ismerkedett össze Forgács Anna Erdélyi Bélával s teljesen hatalmába került. Hős, ideál, lovag volt a szemében Erdélyi Béla, akivel kapcsolatban érezte, sőt ki is mondta, hogy a végzete lesz.

Erdélyi Bélának minden gondolata pedig a pénz volt, ez determinálta összes cselekedeteit.

A pénzt követett el okirathamisítást, ezért csaló, hamisított váltókat, ezért — a hozományért — kötött házasságot s ezért csinálta az életbiztosítási szerződést is.

Erdélyi a huszonötmillió kikötött hozomány helyett százmilliót kapott, de még többet akart s ezért toltá félre az utjából feleségét, hogy halála révén a még több pénzt megszerezhesse. Forgács Anna nem volt boldog az Erdélyivel kötött házasságban. Ennek bizonyítására elég Szűcs Ernő dr. tanuvallomására hivatkozni, akinek arra a kérdésére, hogy boldog-e, Forgács Anna felelni nem tudott, de a szemében patakzó könnyek szóbeli felelet helyett is válaszul szolgáltak.

Temesváry ügyész ezután rátért a májusi mérgezési kísérletre. Erdélyi először tagadni igyekezett Forgács Anna betegségét, majd szokásos hisztérikusnak minősítette.

Felesége a szanatóriumban volt s ő barátival a Pátria-kávéházban billiárdozott, majd velük együtt a New-York-étteremben mulatott.

Az ügyész ezután a millstatti eseményekre elsősorban a zuhanás körülményeire tért rá. Majd azt igyekezett valószínűvé tenni, hogy a millstatti verések indító oka Erdélyi Béla részéről nem a féltékenység volt. Erésben hivatkozik az ügyész Hans Barrasch tanuvallomására aki saját kijelentése szerint arra törekedett hogy távolítsa magát a házaspártól, hogy Erdélyinek ne legyen kedvező alkalm a Forgács Anna kínzására.

Forgács Annának csak akkor volt

volt türethető sorsa Erdélyi Béla mellett, ha Erdélyi Bélának pénze volt.

De Millstattban már nem volt Erdélyi Bélának pénze. Apróbb kölcsönöket kért s Gidali is szerzett részére kölcsönöket.

Az ügyész hangoztatta, hogy Erdélyi Rómából nem várható a nyaralás idején pénzt, mert atyja vállalata akkor már megbukott s ha a likvidálás során valami pénzt lehetett volna a római vállalatból még megmenteni, ez az összeg nem illette volna Erdélyi Bélát, de még az atyját, Erdélyi Márkot sem, legfeljebb Erdélyi Márk özödtömégét.

Temesváry ügyész ezután rámutatott arra, hogy Forgács Anna halála után Erdélyi Béla olyan közönyösséget és szeretetlenséget árult el, hogy indifferens emberek is megbotránkoztak.

Ezután az ügyész a perdöntő bizonyítékokat sorakoztatta fel. A Forgács Anna nyakán lévő barázdák minden kétségen felül azt igazolják, hogy Forgács Anna nem halhatott meg természetes halállal. Ettől is eltekintve az egyes hullarészekben három gram veronált találtak, de egészen bizonyos, hogy sokkal több mérget adtak be az áldozatnak. Rámutat arra, hogy Erdélyi zuhlott anyagi helyzete szükségesszerűvé tette az eseményeknek gyors egymásutánban való bekövetkezését. Forgács Anna meggyilkolása a májusi veronálmérgezéssel kezdődött, a millstatti szakadékba zuhanással folytatódott és az asszonynak a második mérgezés következtében beállott kábult álla-

potában történt megfojásával végződött. Perdöntő bizonyíték az is, hogy Erdélyi megakadályozta dr. Pichlert abban, hogy a nagybetegot megvizsgálja.

Mindezen körülmények betudásával az ügyész Erdélyi Béla ellen vádat emel egyrendbeli gyilkosság, egyrendbeli gyilkossági kísérlet elkövetéséért, huszonnyolcrendbeli magánokirathamisítás elkövetéséért, mint tettest, ötven közokirathamisítás elkövetéséért mint felbujtót, egyrendbeli család és egyrendbeli család bűntettének kísérletéért, mint tettest.

Erdélyi Béla bűntársai és pedig Orsós Filó és Damianszki ellen a következő bűncselekmények elkövetéséért emel vádat:

Orsós kétrendbeli magánokirathamisításért, egyrendbeli csalásért és egyrendbeli családi kísérletért.

Filó tizenegyrendbeli magánokirathamisításért mint tettest, egyrendbeli csalásért mint bűntárs.

Damianszki kétrendbeli közokirathamisításért mint tettest.

Temesváry ügyész ezután a vádlottak példás megbüntetését kéri. Hangsúlyozza, hogy a bűnösség úgy Erdélyire, mint társaira kétségtelenül behozonyult. Kéri Erdélyi esetében a maximális büntetés kiróását, amit a megsértett jogrend is követel a bíróságtól. Elégtételt kell szolgáltatni Forgács Anna emlékének, amelyet Erdélyi Béla a tárgyalás során is többször durván megsértett.

A vádbeszéd elhangzása után Schadl tanácselnök szünetet rendelt el, majd dr. Nagy Arfúr Forgács Anna családjának, Feucereknak jogi képviselője szólalt fel. Kijelenti, hogy a család magánjogi igényeket Erdélyi Bélával szemben csak elvben tart fenn.

A következő tárgyalás kedden lesz, amikor dr. Gál védőügyvéd beszéde fog elhangzani.

Átlag tizezer ember pusztul el hetenként éhínség miatt Eszakkinában

Berlin, január 26. A Wolff távirati iroda tudósítója közli az amerikai segélybizottság jelentését az északkeleti éhínségről. Eszerint a nyomor egész Észak-Kínában leirhatatlan. A lakosságnak sem mi élelmiszere nincs s hetenként átlag tizezer ember pusztul el éhínség miatt.

Több városban a hullák temetését is beszüntették s az emberek teljes apátia várrják sorsuk beteljesedését. Az utcák tele vannak emberi hullákkal, melyeket éjjelenként farkascsordák lepnek el s nappal a kutyák marcangolják. A segélybizottság kiáltványával fordult a

nagy gabonafeltelegekkel rendelkező országokhoz, de eddig kevés eredményt. Két kanadai hajó hozott csak ingyengabonát, ez a készlet azonban az éhínség sújtotta terület népesség egy tizedének alig két hétre elegendő.

Az erdélyi munkásbiztosítók anyagi kártérítést követelnek Lupu volt népjóléti minisztertől

Tizenhatmillió kárt okozott a mezőgazdasági munkások tagjainak redukálásáról szóló illegális rendelet

(Cluj-Kolozsvár, január 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Gazdasági körökben annakidején kinos feltűnést keltett, hogy dr. Lupu, a liberális kormány közmunkaiügyi minisztere saját felelősségére, a Cassa Cercuála vezérigazgatójának ellenjegyzése nélkül rendeletet intézett a munkásbiztosító pénztárak igazgatóihoz és abban a munkásbiztosító pénztáraknál tagokként szereplő mezőgazdasági munkások tagdíjárulékát redukálta, illetve a hátralékos tagdíjak behajtásának felfüggesztésére utasította. Egyes munkásbiztosító pénztárak kezdetben megtagadták a törvénytelen rendelet végrehajtását, azonban később mégis engedtek a miniszteri presszióknak.

Az Erdélyben működő munkásbiztosító pénztárak múltévi mérlege deficitel végződött és ezért az ipari és kereskedelmi munkaadó- és munkásdelegátusok energikusan tiltakozásukat fejezték ki a Maniu-kormánynál Lupu miniszter rendeletere ellen és azt kívánták, hogy a hátralékos összegeket a mezőgazdasági munkásoktól, illetve munkaadóktól sürgősen hajtsák be, hogy ily módon eliminálják az erdélyi munkásbiztosító pénztárak múltévi mérlegében mutatkozó defi-

citét. Hivatalos kimutatás szerint a Lupu féle rendelet következtében az erdélyi munkásbiztosító pénztárak múlt évi bevételük körülbelül 16 millió lejellelt kisebb és miután az orvosi ellátást és a gyógyszereket a tagdíjakat nem fizető mezőgazdasági munkások is élvezték, ezek költségeit az ipari és kereskedelmi munkások járulékaiból fedezték.

Az erdélyi és bánági munkaadói és munkásdelegátusoknak az a kívánságuk, hogy a munkaiügyi minisztérium haldéktalanul folytassa le a legszigorubb vizsgálatot ez ügyben és állapítsa meg Lupu miniszter politikai és anyagi felelősségét és a törvénytelen rendelet kiadásával az erdélyi munkásbiztosító pénztáraknak okozott károkat.

Málnási SICULIA gyógyviz

az összes hasonló gyógyvizek közt a leghatásosabb.

A köhögést, rekedtséget, torok-, gége- és hurut tüneteit enyhíti. A gyomorérest és nyomást gyökeresen megszünteti. Epebántalmaknál kiváló.

Kapható mindenütt

Központi elárulás: Oradea, Strada Saguna No 17.

HOTEL IMPERIAL PALACE

Igazgató: TASCU CIOMU.

Calea Victoriei No. 47. Bukarest

Telefon 312/82

Szemben a királyi palotával. Telefon 312/83

Elsőrangú szálloda, teljesen átalakítva. 110 világos, elegánsan burtozott szoba. Példás tisztaság. Központi fűtés, fürdőszobák, lift. Melegvíz az összes emeleten. A legkényelmesebb kényelmi újításokkal. Minden nyelven beszélnek. Arak 150 lejtől felfelé.

!! Jön !!

Manon regénye

Az Amerikában készített filmek legszebbike, mely

MANON LESCAUT

Című világhírű regény nyomán készült, melynek szerzője a feledhetetlen emlekké

PRÉVOST ABBÉ

A főszerepeket legkedveltebb művészek alakítják:

John Barrymore

a világ legszebb férfi és Amerika legkedveltebb színésze, kinek alkotásai: „Mikor ég és föld találkoznak”, „Don Juan” stb. és

Dolores Castillo

Ez a film egész Erdélyben először nemsokára a

Select-mozgó

fogja bemutatni.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánászi zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak forrás megjelölésével engedjük meg.

Az Uj Kelet olvasóihoz

Az új negyedév alkalmából kéri szívesen fordulunk előfizetőinkhez. Az Uj Kelet a maga részéről megfeszített erővel és megfeszített áldozatokkal manent elkövet, hogy Erdély zsidóságának legjobbnak névelni szereti egyetlen sajtóorgánumát, napról napra fejlessze és az olvasó kezébe. Erdély legjobbban szerkesztett és legjobban tájékozott lapját juttassa el. Szeretnénk ezért csak annyit kérünk előfizetőinktől, hogy előfizetési hátraléknkat rendezzék és utítsák meg idejében előfizetésüket.

Különösen vidéki előfizetőinket kérjük, jogadják szívesen megbízottainkat, akik előfizetési rendezésére kéri fel őket. Gondolják meg, hogy az Uj Kelet egyetlen anyagi bázisa az előfizetési díjakból tevődik össze és hogy megbízottainknak vidékre való kiküldése külön, nagy anyagi megterhelést ró a kiadóhivatatra. Eppen ezért nyomtatékosan kérjük vidéki előfizetőinket, hogy a náluk jelenlévő megbízottainknak rendezzék előfizetésüket. Akik az Uj Kelet részére egy új előfizetést szerez, az egy katonát, egy új harcos barátot szerzett a közös ügynek. Eppen ezért várjuk valamennyi olvasónktól:

Fizessen elő az Uj Keletre!
Szeressen új előfizetőket!

Az Uj Kelet előfizetési árai:

1 hónapra	110.— lej
Negyedévre	320.— lej
Félévre	600.— lej
Egy évre	1150.— lej

Az UJ KELET kiadóhivatala

A bukaresti gimnazisták nem látogathatják a Nemzeti Színház előadásait. Bukarestből jelentik: Nikolae Kiritzescu, a középiskolai oktatás vezérigazgatója referátumot terjesztett Costachecu köz oktatásügyi miniszter elé, amelyben kéri, hogy tiltsák meg a középiskolai diákoknak a bukaresti Nemzeti Színház előadásainak látogatását. A referátum szerint a Nemzeti Színház repertoárjában szereplő daabok károsak az ifjúság erkölcsi fejlődése szempontjából, mert de moralizáló hatásuk és valóságos iskolája a perverz hajlamoknak. Costachecu miniszter magáévá tette a referátum szempontjait és má le is irt a bukaresti középiskoláknak, hogy a diákok ezennel nem látogathatják a Nemzeti Színház előadásait.

Purgen (Purgó)-Bayer

biztos, gyors hatású hashajtó. III.
A Haggibbor torna-szakosztályának felhívása. A Haggibbor tornaszakosztály felhívja az összes tornászokat, hogy hétfőn este teljes számban jelenjenek meg a közeli tonainnappély megrendezésére. A szakosztály vezetősége egyúttal azt is közli, hogy a szakosztály vasárnap délutáni tea elmarad. Üzleti könyvek felülbélyegzése. Az utjonnan megjelent bélyeg törvény értelmében az illeték 20%-al emelkedett. Miniszteri rendelet szerint azon lapok, amelyek 1929 január 1 után lesznek vezelve a különbözettel illetve laponként 1 Lej felülbélyegzendők a Pénzügyi igazgatóság által. Ezenel értesitem t. vevőimet, hogy a személyes utánírást elkerülendő, ezen felülbélyegzést cégeim eszközli. — Boros, papirkereskedő,

Káotikus a helyzet Afganisztánban

London, január 26. Peshavartól érkező hírek szerint Habibullah emir, a volt felkelő vezér váallanul seregével együtt elhagyta Afganisztán fővárosát. Kabulba és a környező hegyek falvaiba vonult. Az új emir népszerűtlensége s az ellene támadt hangulat készítette a főváros elhagyására. A felkelők magukkal vitték Amanullah egész magánpóztárát, valamint hátrahagyott fegyvertárat is. Habibullah nevéhez fűződik az összes kabuli iskolák bezárása is. A Times tudósítójának közlése szerint Afganisztánban a helyzet teljesen kaotikus. Senki sem tudja, mi fog történni. Az utóbbi napokban Amanullah javára hangulatváltozás tapasztalható.

Prága, január 26. Tegnap óta az egész ország területén szakadatlanul havazik. A hóréteg helyenkint már meghaladja a másfél métert is. A cseh fővárosban nem lehet elég hólapátoló munkást kapni, mert nagyrésztük spanyolos. Több ezer ember és 138 hókeze dolgozik állandóan a hó eltakarításán.

Ismét nagy havazás bénítja meg Európát szerte a forgalmat

Bécs, január 26. Trieszti jelentés szerint Felső-osztríában újra beállott az erős havazás. Udine környékén a hóréteg eléri a harminccentiméteres magasságot. Grado és Udine között egy személyvonat elakadt a hóban. Milánó és Venecia között megszakadt a táviratforgalom. Dél-Itáliában a havazás elállott, de az időjárás rendkívül hidegre fordult. Trentinóban ma éjjel 14 fok volt a hőmérséklet s a hegyi régióban nappal is 20 fok Celsius a mai hőmérséklet.

Bécs, január 26. Az újra beállott havazás miatt a bécs-pozsonyi országuton szünetel a forgalom. A hó helyenkint másfél méteres magasságot ér el.

A semmeringi vonalon a vasútigazgatóság kénytelen volt a vasúti közlekedést a hóakadályok miatt ideiglenesen beszüntetni.

Budapest, jan. 26. — A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint továbbra is jobbára szeles időjárás várható havazással s későbbi hőstílyedéssel. A hőmérséklet Budapesten ma délután —1 Celsius.

A MATILD-víz

borral keverve a legkellemesebb italt ad.

Három millárd frankba kerül a La Manche aatj alagút építése. Párisból jelentik: A francia politikai körökben élénk foglalkoztatja a La Manche csatorna alatti alagút építésének kérdése. Szakértők becsleése szerint az agut építési költségei mintegy 3 milliárd frankot fognak kiteni és általános a vélemény, hogy az építkezés nem fog nagyobb akadályokba ütközni.

Chile tiltakozása Washingtonban a Paraguay és Bolívia részére küldött fegyverszállítmányok miatt. Berlinből jelentik: A Wolff távirati iroda washingtoni tudósítójának közlése szerint a külügyi hivatalhoz tegnap megérkezett Chile kormányának jegyzéke, amelyben tiltakozik a Bolívia és Paraguay részére utbaíndított fegyverszállítmányok ellen. A külügyi hivatalnál megálapítani kívánják, hogy az Egyesült Államok egyetlen fegyver és muníciós gyára se szállít hadianyagot külföldre és a külügyi hivatal a maga részéről is sajnálatosnak tartaná, ha a Wickers és Scoda művek fegyverszállítmányai folytatódódnának.

REGGELI és UZSONNA OVOMALTINE NÉLKÜL NEM LEHET TELJES. VONATON, zsufolt termekben influenza, nátha ellen véd Anacol-pasztilla szopogatása. Egy phiole ára 37.— lei.

Koprol üdit, hajt Szüntet minden bajt.

Tűz akolozsvári Jilescu-léle garázsban. Ma este félnyolc órakor tűz ütött ki a Honvéd-utcai Jilescu autgarázs egyik melléképületében. A hatalmas lángok percek alatt lpték el az épület fedelét és a helyszínén megjelent tűzoltóknak derekas munkát kellett végezni.

A REKLÁM

Nagyalaku diszmű egészvászonk ötésben, rengeteg kép-pel és 60 műmeiléklettel.

Irták: Naményi Ernő, H. Cinner Alice és Nádai Pál.

Nélkülözhetetlen tanácsadó minden modern kereskedő és vállalkozó számára. De nemcsak üzletemberek részére készült, hanem minden művelt ember érdeklődéssel fogja olvasni. A reklám jelentőségét nem szükséges hangoztatni. Korunk legérdekesebb életjelensége ez, amelynek alapos megismerése mindenki számára fontos.

A kötet ára egészvászon diszkótésben 1230 lej,

havi részlet 123 lei.

Vágja ki, töltsé ki ezt a rendelést és küldje be:

T. LEPAGE könyvkereskedés Részletosztálya, Cluj-Kolozsvár.

Megrendelem A reklám c. diszművet 1230 leiert. A szállításkor tessék 246 lejt utánvételezni, a maradványt minden hó elsején esedékes 123 leies részletekben fizetem, határidővesztés terhével, tulajdonjoguk fenntartásával.

Kelt _____ hó _____ n. Alíráss _____

Cim: _____

ni, hogy a katasztrófáisan terjedő tűz lokalizálják. Az a veszély fenyegetett, hogy a tűz áttérj a közelben felrakított benzinhordókra, aminek súlyos következményei lehetnek volna. A tűz az egyik kéményből kipattanó szikra okozta.

Vilmos excsászár nem ad interjút. Amszterdamból jelentik: Doorni jelentés szerint Vilmos excsászár 70. születésnapján ünnepségeire mára várják a volt trónörökös családjának és a volt szász királynak Doornba érkezését. Az ünnepségekre számos külföldi újságíró érkezett Doornba de az excsászár nem volt hajlandó mindezeideig egyik lap munkatársának sem nyilatkozatot adni.

Erősödik Trotszkij tábora. Berlinből jelentik: Rigai jelentés szerint a Trotszkij-párti orosz elenzék további tért hódít. Az utóbbi napokban több ezer agitátort tartóztattak le európai oroszország különböző pontjain és Szibériába száműzetésbe küldték őket.

Macdonald és Herriot a Nobel-díj új jeleltjei. Berlinből jelentik: Kopenhágai jelelté szerint az interparlamentáris unió főbizottsága elhatározta, hogy az 1929. évi Nobel békedíjra Ramsay Macdonald ot és Herriot-t ajánlja.

Primo de Rivera spanyolnáthás. Párisból jelentik: Madridi jelentés szerint Primo de Rivera miniszterelnök spanyol influenza miatt állapota súlyosabbá vált.

A német külügyi bizottság üése. Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés külügyi bizottsága ma Scheidemann elnökelete alatt ülést tartott, amelyen Stresemann külügyminiszteren kívül részt vettek Curtius gazdasági és Guérard közlekedésügyi miniszterek is. Stresemann tájékoztatta a bizottságot a külügyi helyzetről s informálta a Párisban összeülő szakértői konferencia előkészületeiről.

Kiraboltak egy berlini postahivatalt. Berlinből jelentik: A Tiergarten közelében levő postahivatalt tegnap ismeretlen tettesek kirabolták. A posta kára postai értékkekben, készpénzben, pénzeslevelekben és csekkeben összesen 830.260 márka. A tettesek két és fél mázsa sulyú zsákmányukat legább három zsákban vihették el. A rendőrség megindította a nyomozást.

Tovább tart az angol király állapota javulása. Londonból jelentik: Az angol király állapotáról a délelőtti folyamán kiadott orvosi jelentés közli, hogy a javulás tovább tart. A bakteológiai vizsgálat megálapította, hogy a jobb til dózárny már mentessé vált a fertőző anyagoktól.

TUNGSRAM BARIUMCSŐ

EGESZ ZENEKART DÖTÖL

Rádió műsor

Idő: Középeurópai

VASÁRNAP jan. 27. Budapest
 16:15: Rádió szabad egyetem. E hangverseny szünetjében cca 16:45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 17:30: Gramofonhangverseny. 18: Népszimfő előadás a stúdióból „Az ördög mátkája”, három felvonásban. Dalokkal. Írta: Géczy L. Rendezte: Tihanyi Béla. Bevezetőt mond a szerző. A darabban előforduló dalokat Kurina Simi és cigányzenekara kíséri. 20:30: Grieg-est. A m. k. Operaház zenekarának hangversenye. Vezényli: Berg Ottó karnagy. Közreműködnek: Szende Ferenc, az Operaház művésze és Gárdos Kornélia. 22: Pontos időjelzés és a jég-hockey Európa bajnokságok eredményei. Utána Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye a Britania nagyszállóból. **Berlin.** 11:30: Délelőtti sétahangverseny. 16:30: Szórakoztató zene. 21: Zenekari hangverseny. 22:30: Táncczene. **Bécs.** 10:20: A „Wiener Sängerknaben” hangversenye. 11: A „Wiener Tonkster-Orchester” hangversenye. 18:45: Kamarazene. 20:15: R. Fall: Weltbummler, operettelőadás. Utána Jazz-zene. **Bern.** 13: Délihangverseny. 15:30: A Kursaal zenekari hangversenye. 20: Mozart: „Don Juan” operájának előadása. **Bukarest.** 17: Román és könnyű zene. 18: Esti zene. 21: Zenekari hangverseny. 23: A házi zenekari hangversenye. **Brünn.** 16:30: Táncczene. 19: Népszerű hangverseny. 21: Gordonka-hangverseny. 22:20: Cigányzene. **Kattowitz.** 15:15: Szimfonikus zenekari hangverseny. 18: Mandolinzenekari hangverseny. Köln. 12: Orgonahangverseny. 13: Déli hangverseny. 20:15: Fall Leo: „Dollárkirálynő” operettjének előadása. **Königsberg.** 11:05: Schubert és német dalok. 11:30: Térzene. 13: Szórakoztató zene. 19: A Ninke-trió hangversenye. 22:30: Zenekari hangverseny. **Milano.** Szórakoztató zene. 17:15: Cigányzene. 20:30: G. Maló: La Monacella Alla Fontaine c. operájának közvetítése.

Hétfő, Január 28. Budapest. 9.15: A Temesvári trió hangversenye. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés, hírek. 12.20: Gramofonhangverseny. 13: Pontos időjárásjelentés, hírek. 16: Asszonyok tanácsadója. 17.40: Magyar hegedűest cigányzenekarral. 18.50: Német nyelvoktatás. 19.25: Rádió-amatőr posta. 20.05: Atvétel a wieni Stúdióból. Utána pontos időjelzés, hírek. Majd Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye. **Bécs.** 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 20.05: Népszerű hangverseny. **Berlin.** 16.30: Zenekari hangverseny. 19.30: Egy zenés játék közvetítése. Utána táncczene. **Breslau.** 16.30: Délutáni hangverseny. 21: Kamarazene. **Brünn.** 12.30: Déli hangverseny. 19: Könnyű esti zene. **Hamburg.** 17: Leányénekkar hangversenye. 19.25: Egy opera közvetítése. **Kattowitz.** 20.30: Kamarazene. **Königsberg.** 20.30: Modern orgonazene. 22.30: Szórakoztató zene. **Leipzig.** 20: Kamarazene. 21: Indián dal-est. **Milano.** 20.30: Egy operett közvetítése. 23: Jazz-band. **Nápoly.** 21.20: Egy opera közvetítése. **Prága.** 19.05: Tamburiczenekar hangversenye. 20: Zenekari hangverseny. **Stuttgart.** 20.15: Egy opera közvetítése.

Kedd, január 29. Bueapest. 9.15: A Városi Színház operaénekesinek hangversenye. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés, hírek. 12.20: A Temesvári trió hangversenye. 13: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 15: Manchen Madiska rádió-délutánja. 17.10: Előadás: Franciaország legújabb története. 17.40: Zenekari hangverseny. 18.30: Mit üzen a rádió? 19.30. Mozart-est a Vigadóban. 21.35. Fleta gramofonhangverseny. 22.10: Pontos időjelzés, hírek. Utána Bachmann jazz-band. **Bécs.** 11: Délelőtti zene. 16: Hangverseny. 20.05: Csello-est. 20.40: Hedda Lux dalestje. **Breslau.** 20.15: Hangverseny. 21: Táncczene. **Kassa.** 20.10: Zongora és énekhangverseny. 19.50: Egy opera közvetítése. **Königsberg.** 20: Vigopera előadás. 22.30: Zenekari hangverseny. **Milano.** 16.30: Szórakoztató zene. 23: Jazz-band. **München.** 19.35: A Parasztbecsület és a Bajazzok közvetítése. **Posen.** 19.50: Operaelőadás. 22.45: Táncczene. **Párga.** 16.30: Délutáni hangverseny. 19: A Norma c. opera közvetítése. 22.20: Táncczene. **Róma.** 20.45: Egy Puccini opera közvetítése.

Autó-motor-aviatika

Amerika olcsó autókkal árasztja el Európát

Amerikában — ezt a statisztikát mindenki ismeri — minden negyedik emberre jut egy automobil. Tudjuk, ez nem jelenti azt, hogy minden negyedik ember vagyonos Amerikában, hanem jelenti, hogy ezen a földrészén olyan olcsón tudják előállítani a gépkocsikat, hogy azt könnyű feltételekkel minden jobb munkás, minden rendezett viszonyok között elő hivatálnok, minden kisiparos és kiskereskedő meg tudja szerezni. De felvetődik ugyanakkor a kérdés, miért ne lehessen Európában is hasonló viszonyokat teremteni.

Arról lehetne főképp szó, hogy az olcsó amerikai árut nagy tömegekben hozzák az európai országokba. Csak-hogy minden állam védővámával sáncolja el magát és ha az amerikai gépek vámentesen jöhetnek be, ez egyet jelentene az európai gépkocsi ipar teljes megsemmisülésével. A védővám országok szerint a gépkocsi értékének 20-100 százaléka. Vannak országok, amelyek nemcsak hogy nagy vámot vetnek ki az amerikai áruira, hanem kontinentális zárt rendelték el, amely egy genfi konvenció alapján csak 1930-ban fog megszűnni. Egyes országok még azzal is védekeznek az amerikai behozattalal szemben, hogy bizonyos üzemek nem használhatnak csakis belföldi gyártmányokat, ugyancsak a hadsereg sem. Némely országban külön adót vetnek ki a motorkora és ilyen módon védekeznek az amerikai autók beözönlése ellen. A védekezésnek egyik módja a nagy motorok erősebb megadóztatása. Amerikában tudvalevőleg a fűtőanyag olcsósága következtében nagyterjedelmű motorokat készítenek, ami elősegíti a gyorsaságot és a gép teherbíró képességét. Kétségtelen, hogy Európa országaiban tendencia mutatkozik az olcsó amerikai gépek behozatalára. Németország volt az első, amely feloldotta a kontinentális tilalmat és a legkisebb vámtétellel engedte bejutni az amerikai autókat.

Magyarországon a szolgálatot teljesítő közlekedési rendőrök nem tartoznak tisztelegni. A magyar belügyminiszter elrendelte, hogy a szolgálatban levő közlekedési rendőrök nem tartoznak felelősséggel tisztelegni. Ezen intézkedés folytán a magyarországi közlekedési rendőrök jövőben még a főszer „vigyázz” mozdulattól is tartózkodni fognak s csak egyetlen felelősséggel respektálnak az uccán, a — forgalmat.

Faroux autó-istállója. Charles Faroux, az ismert francia autószerelő hat autóból álló gyűjteményt szerzett magának, éspedig egy 14 l. e. Peugeot, egy 2.3 l.

e. Bugatti, egy 32 l. e. Hispano-Luica, egy 45 l. e. Renault, egy G. l. e. Amilcar és egy 11 l. e. Talbot tagjai a díszes versenyistállónak
Renault hid. A franciaországi Renault automobil gyár nagyságát jellemzi az a hír, hogy a cég nemrég saját költségén magánhidat építtetet a Szajján. Ez a hid elég széles arra, hogy a vasútvonal mellett mindkét irányu automobil forgalmat is lebonyolítson.
Irányjelző autótűlkök. Stössel kölni hegedűkészítő egy új autótűlköt talált fel. A tűlkön három különböző jelzést lehet leadni, aszerint, amint a vezető egyenes irányban akar előre haladni, vagy jobbra vagy balra be akar fordulni.

Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora:

Vasárnap d. u. fél 3 órakor: Csizmadia mint kísértet. (Népszimfő-előadás. Szentgyörgyi István föllépésével. Mozi-helyárrakkal: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Ssz. 237.)
Vasárnap d. u. fél 6 órakor: A tanítónő. (Földessy Ilona vendégjátékával. Rendes helyárrakkal. Szentgyörgyi István föllépésével. Ssz. 238.)
Vasárnap este 9 órakor: Pénz szerelem és nyomorúság. (Az amerikai zsidó-színház második vendégjátéka. Premiére-helyárrakkal Ssz. 239.)
Hétfő: Eltörött a hegedűm. (Operett-újdoncság, bérletszünetben, Karácsonyi lílivel, Betegh Bábival. Sorozatszám: 240.)
Kedd: Az utolsó Veréb-lyány. Szerda: Végre egy uriaszony. (Ujdoncság először. Poór Lilivel. Premiérbérlet. 24. szám. Sorozatszám 242.)
Csütörtök: Végre egy uriaszony (2-odszor. Napibérlet. 24. szám. B. Sorozatszám: 243.)
Péntek: Elő holtast. (Napibérlet. 24. sz. C. Sorozatszám: 244.)
Szombat délután fél 4 órakor: A eskü. Ifjúsági előadás nagyon olcsó helyárrakkal. Bevezetőelőadást tart: dr. Csűry Bálint. Sorozatszám: 245.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Vasárnap délelőtti 11 órakor: A dada. Aruház Julcsa. Chaplin, mint betegápoló. (Matiné 15 és 10 lejes helyárrakkal.)
Hétfőn 3, 5 és 7 órakor: Howard Jeffris bűnpöre — Ki a gyilkos? (A legizgalmasabb, legidegfejtőbb cirkuszdráma, 8 felvonásban. Dolores Costelloval a főszerepben. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.)
Kedden 3, 5 és 7 órakor: Howard Jeffris bűnpöre — Ki a gyilkos? Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Vasárnap délután: Manon.
Vasárnap este: Napkeleti Királykisasszony.
Kedd: Hallers ügyész. (Bemutató.)
Szerda: Szóktetés a szerájból. (Mozart operájának bemutatója. Rózsa Annával, Ujccuval, Chioideanuval a főszerepekben, Bánescu és Andreescu fölléptével, Psatta drámai színész közreműködésével. Dirigenst St. Doubravsky. Rendező Pavel Constantin.)
Csütörtök: Gyermekelőadás.
Péntek: Szóktetés a szerájból.
Szombat: Hallers ügyész.
Vasárnap délután: Ember, aki hajlalt láta.
Vasárnap este: Szóktetés a szerájból. Hétfő: gyermekelőadás.
Kedd: Modca. (Bemutató.)

Howard Jeffris bűnpöre

Ki a gyilkos?

Nagy filmszenzációt hirdet a Magyar Színház a jövő hét első napjaira. Egy idegfejtő izgalmas cirkuszdrámát fognak bemutatni, amelynek fordulatos és meglepő eseményeit lélekzet-visszafojtva figyeli a közönség.
 Az új film címe: Howard Jeffris bűnpöre, vagy Ki a gyilkos? Nyolc felvonásos dráma, főszereplője Dolores Costello.
 Szinrekerül a Magyar Színházban: Hétfőn 3, 5 és 7 órakor, kedden 3, 5 és 7 órakor, szerdán fél 4 és fél 6 órakor, csütörtökön fél 4 és fél 6 órakor és pénteken utójjára fél 4 és fél 6 órakor. Helyárak valamennyi előadásra 30, 20 és 10 lej.

Sebesi Samu jubileuma a Magyar Színházban. A jövő hét szombati estéjén fogja ünnepelni Kolozsvár közönsége a Magyar Színházban a legérdemesebb kolozsvári írók egyikének, Sebesi Samunak a jubileumát. Ezen az estén Sebesi Samu legújabb darabja, a Beddy földje körül színe premiérbérletben.
Végre egy uriaszony. Szerdán este lesz a bemutatóelőadása a párisi és budapesti színházi évad egyik legötletesebb, legkacagtatóbb vigjátékújdoncságának, amelynek sokáig híres címe: Végre egy uriaszony.

Ma délelőtti 11 órakor mozi-matiné 7 és 10 lejes helyárrakkal. Igen gazdag műsoru mozi-matiné lesz ma délelőtti 11-kor a Magyar Színházban. A műsoron szerepel többek között a Dada, a főszerpekben Gaál Anny, Póthos Irma, Szabó Gyula, az Aruház, Julcsa vigjáték és Chaplin, mint betegápoló. Legdrágább jegy 15 lej. Erősej 10 lej.

Hétfőn: Eltörött a hegedűm, kedden az Utolsó Veréb-lyány. Az idei évad két legszenzációsabb sikerű operettújdoncsága van műsorra tűzve hétfőre és keddre. Hétfőn este 9 órakor az Eltörött a hegedűm kerül színpadra. Minthogy mind a két előadást bérletszünetben tartják meg, az összes párhelyok és földszint, valamint az összes erkélyjegyek is a nem bérli közönség rendelkezésére állnak. Ugy ah étfő, mint a keddi előadást kváletesen 9 órakor kezdődik.

Szabó Jenő
 divathölönlésségek nagyruháza
CLUJ

1 m. tiszta selyem crep de schin	Lej 550.—
1 m. crep szafan pasz-tel színekben	450.—
1 pár selyemharisnya első rendű minőség	68.—

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

ÍRÓK

Mit alkotott
 Igen gyak
 a panaszt, h
 a héber, mi
 válságon me
 giák által te
 a elhatalma
 általan szá
 sem, ami m
 alkotva lett
 tudunk muta
 Egy statis
 előttem (mel
 tás) azokról
 amelyek az
 jelentek meg
 petésszerűen
 mindennapos
 lomnak. Ez
 ságos, annál
 ed nekünk a
 héber olvasó
 irányában ol
 kező:
 Eredeti kö
 dráma 14;
 gyűjtőiratok
 bícsiztika 20
 ízen és biog
 pszichológia
 14; társadal
 könyvek 12
 A feutem
 könyv eredet
 fordítás (ebb
 egy a mérleg
 előszakonkér
 kívül, azaz
 ami, úgy his
 o súlyos ábr
 Mi ennek a
 Mindeneke
 abban az ese
 tövékenység
 ayatlásról, a
 den vonalon
 tet. A fordítá
 multban maj
 cot elárasztó
 1928-as évbe
 oriai többlet
 192 eredeti
 ahelyett, ami
 kött lenni, li
 dig tetemes
 kótasoka, a
 hatyaga, még
 a mai viszo
 ayebb kiadó
 egy eredeti
 Ez a mér
 hogy Achad
 leni centru
 annennyiben
 — szinte tel
 A héber írók
 ben él. A jó
 Palesztinába
 százeleka az
 fizel szembe
 centrumai a
 tek a prospe
 szágól ninos
 a Szovjet tiz
 zel.vassal p
 minden meg
 Lengyelorszá
 még csak né
 könyvkiadóv

IRÓK ÉS IRÁSOK

Mit alkotott a héber irodalom az elmúlt évben?

Igen gyakran halljuk mostanában azt a panaszt, hogy a zsidó irodalom, úgy a héber, mint a jiddis nyelvű, súlyos válságban megy keresztül. A krízis-életről általánosan terjedt hangulat olyannyira elhatárolódott felettünk, hogy egyáltalán számot sem vetünk már arról sem, ami minden nehézségek dacára alkotva lett és amit eredményként fel tudunk mutatni.

Egy statisztikai kimutatás fekszik előttem (mellékesen nem teljes kimutatás) azokról a héber nyelvű könyvekről, amelyek az elmúlt 1928-as esztendőben jelentek meg. S ez a kimutatás meglepően egyszerűen éri meg azokat is, akik mindennapos átolgatói a héber irodalomnak. Ez a kimutatás roppant tanulságos, annál is inkább, mert tiszta képet ad nekünk a héber alkotásról és a mai héber olvasóról, aki a szélső rész minden irányában el van szórva.

Nagy vonásokban a kimutatás a következő:

Eredeti költészet 26 kötet; eredeti dráma 14; eredeti szépirodalom 34; gyűjtőművek 5; kritika és komoly publicisztika 20; memoárok 12; történelem és biográfia 22; bibliai kritika 4; pszichológia és pedagógia 6; tudomány 14; társadalmi problémák 18; segéd-könyvek 12 kötetben jelentek meg.

A fentemlített, végösszegben 192 kötet eredeti. Ehhez tartozik még 92 fordítás (ebből 56 belletrisztikai mű) és így a mérleg 284 könyvet mutat ki az előző évről megjelent kiadványokhoz képest, azaz cca hat könyv hetenként, ami, úgy hisszük, elég szép eredmény a súlyos átmeneti időkben.

Mi ennek a mérlegnek a tanulsága?

Mindenekelőtt lényesen igazolja, hogy abban az esetben is, ha a héber kiadók tevékenységét illetően szó lehet hanyatlásról, az eredeti héber alkotás minden vonalon fokozatos progressziót mutat. A fordítások özőne, amely a közel-múltban majdnem az egész könyvpiacot elárasztotta — mindinkább apad. Az 1928-as évben legnagyobb örömeinkre utóbbi tölletünk van eredeti művekben. 192 eredeti könyvre 82 fordítás esik, elvéve, amint ez az előző évben szó kott lenni, hogy a fordítások száma mindig tetemesen felülmúlta az eredeti alkotásokat. Mindezt figyelmen kívül hagyva, még arra is kell gondolni, hogy a mai viszonyok mellett sokkal könnyebb kiadót találni egy fordításra, mint egy eredeti munkára.

Ez a mérleg még azt is kimutatja, hogy Achad Ha'am álma a zsidó szellemi centrumról Palesztinában — annennyiben ez a héber irodalmat érinti — szinte teljes egészében realizálódott. A héber írók javarésze ma Palesztinában él. A jelzett 284 könyv közül is Palesztinában 242 jelent meg, vagyis 85 százaléka az ősszlíber könyveknek. Ezzel szemben a héber kultúra egykori centrumai a galutban véglegesen letűntek a prosperáció szinteréről. Oroszországtól nincs is mit beszélünk, hiszen a Szovjet-tizenégy éves uralma alatt tüz-zel-vassal pusztította ki a héber betűt minden megnyilvánulásában. De még Lengyelország és Németország is, ahol még csak néhány évvel ezelőtt a héber könyvkiadóvállalatok egész hálózat

miködött, ma teljesen stagnál. Lengyelországban az elmúlt évben 9, Berlinben viszont csupán 5 héber könyv jelent meg. Legnagyobb örömeink mellett, annak a láttán, hogy a héber irodalom milyen nagyszertű fejlődésnek indult Palesztinában, szomorúsággal tölti el szívünket az a tudat, hogy valamennyi galutország egy kerek esztendő leforgása alatt mindössze 42 könyvet adott ki. Ami a héber olvasónak az irodalom-

hoz való vonatkozását illeti, kimutatja a mérleg, hogy állandó növekvésben van a tiszta irodalmi könyv utáni kereslet. De a tudományos művek iránt is érdeklődés észlelhető amit legjobban bizonyít az a tény, hogy a megjelent könyvek cca egyharmada többé-kevésbé komoly munka.

A mérleg tanulságait végösszegezve, megállapíthatjuk, hogy a héber irodalom Palesztinában mindinkább gyökere

ereszt és a héber könyvek az új zsidó szellemi centrumban szilárd piaca van. De nagyon üdvös volna, ha a galutban uralkodó krízis leküzdése érdekében valami intézkedés történe. Mert nagyon szomorú és egyben fájdalmas körülmény volna számunkra az, ha a palesztinai zsidó kulturcentrum a galut-beli zsidó kultúra omladékaiban épülne fel.

Schön Dezső.

Tovább esnek a szénárak a világpiacon

Csak nemzetközi megegyezés szüntetheti meg a szénkrízist

(Bécs, január 26. Az évek óta tartó szénkrízis, az ismételt folytatott nemzetközi tárgyalások ellenére az elmúlt évben sem enyhült. A legfontosabb európai bányavidékeken, Angliában és Németországban tovább tartott a dekonjunktúra és ennek következtében az elmúlt évi produkció újabb csökkenést mutat. A produkció korlátozása ellenére tovább folytatódott a szénárak esése ami különösen az angol szén export-árában jut kifejezésre.

A londoni piacon még 1928. év elején 15 sh. 9 d volt az export-szén ára, ezzel szemben az év végén, a szezonkonjunktúra dacára, csak 15 sh 5 d-t tudtak elérni tonnáként az angol szénbányák. Ilyen viszonyok mellett kevés remény van arra, hogy a 300.000 „ünneplő” bányamunkás Angliában keresethez jusson.

A német bányák helyzete valamivel kedvezőbb és a belföldi piac jelenleg felvevőképes. Ez a körülmény azonban nem jelent véglegesen kedvező fordulatot a szénipar helyzetében. Az elmúlt évi produkció Németországban is kö-

rülbelül 1,5 millió tonnával csökkent, a szezonkonjunktúra után pedig nem lesz semmi ok az optimizmusra. A belföldi fogyasztást kedvezőtlenül befolyásolja a barnaszén térhódítása. Készen helyett a német államvasutak is nagymértékben használnak barnaszén. A külföldi kereslet emelkedésére egyelőre nem számíthat a német bányáipar. A készen további áresése itt is elkerülhetetlennek látszik, ha idejében nem jön létre a nemzetközi megegyezés.

Lengyelországban kedvezőbbnek látszik a helyzet. A bányáipar foglalkoztatása kielégítő, a kereslet sem csökken, azonban a jelenlegi exportárak mellett ebből nem sok haszna van a vállalatoknak. Az export olyan árak mellett történik, amely nem nyújt nyereséget a bányáknak. Miután az angol bányákkal folytatott tanácskozások eredménytelenül végződtek, Lengyelország felvette azokkal a versenyt a tengerentúli piacokon is, amelyeket ezidáig ugyszólván kizárólag Anglia látott el szénrel. Az eredmény nem lehet kétséges; újabb áresés. Franciaországban jelenleg egyes vidé-

keken szénsztrájk van. A helyzet azonban úgy ott, mint Belgiumban aránylag kedvező, úgyhogy ezt a két országot nem éri a különösen a szénkrízis.

Ugyiszintén kedvezőbb a helyzet Csehszlovákiában is, ahol a szénipar helyzete elég jó. A jelenlegi kereslet mellett azonban a bányászatok 100 százalékos foglalkoztatásáról szó sem lehet.

Ausztria szénbányái az elmúlt évben fokozták a produkciót, azonban a bányák reabilitása a rossz árviszonyok mellett csökkent. A szénárak esésén kívül elkerülhetetlen volt a munkabérek emelése, amely körülmény igen kedvezőtlen helyzetbe juttatta a bányákat.

Csak a szén importáló országoknak használ ez a verseny, amelyeket akarva nem akarva ócsó szénrel látnak el az exportra dolgozó bányák. Ez az állapot azonban tarthatatlan és a megoldás csak nemzetközi termelési és árkonvenció lehet. Jelenleg a Népszövetség gazdasági bizottsága vezeti ezt az akciót és kilátás van arra, hogy a kronikus szénkrízist nemzetközi megegyezéssel sikerül megszüntetni.

Szabad-e megelőznie a görögkeleti husvétnak a zsidó husvétot

Dr. Stanca Sebastian consistoriumi ülnök érdekes nyilatkozata az Uj Keletnek a görögkeleti egyház husvéi-háboruságáról

(Cluj-Kolozsvár, január 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tudvalevőleg a görögkeleti szinódus nagy izgalommal várt döntése kimondotta, hogy a görögkeleti egyház a husvétot az új naptár szerint, vagyis március 31-én fogja megünnepelni. A szinódus, amelyen Miron Christea régens-patriarcha elnökölt, egyúttal azt is elhatározta, hogy a legfőbb egyházi testület akaratának minden körülmények között érvényt szerez és mindazokat, akik ennek ellenszegülnek, szigorúan meg fogja büntetni. Ez a döntés pontot tett arra a hetek óta folyó harcra, amely a besszarábiai görögkeleti egyházban tudvalevőleg azzal a jelszóval indult meg, hogy el kell halasztani a husvét ünnepelését az ónaptár szerinti dátumra mert a görögkeleti husvét nem előzheti meg a zsidó husvétot.

Nem biztos, hogy a szinódus döntése valóban megnyugtató a kedélyeket, mert Besszarábiában, de az ország más részein nagyon kiéleződött a helyzet a husvét dátuma miatt. A szinódus döntésének alkalmából munkatársunk felkereste a kolozsvári görögkeleti püspökségen dr. Sebastian Stanca consistoriumi ülnököt, akitől felvilágosítást kért arra, hogy milyen konsziderációk kívánják meg, hogy a görögkeleti husvét ne előzze meg a zsidó husvétot?

— A husvét dátuma körüli agitáció, — válaszolta kérdésünkre dr. Stanca, — Besszarábiából indult ki és tisztán politikai háttérrel van. A besszarábiai pánság azzal indokolta meg furesa követelését, hogy a görögkeleti husvétot nem szabad megtartani a zsidó husvét előtt, mert ez a vallás törvényeibe ütközik. Ez a be-

állítás nem felel a ténnyel, mert a kánoni törvények ezzel a kérdéssel egyáltalán nem foglalkoznak és a kánonjog egyetlen pontja sem tiltja meg azt, hogy a görögkeleti husvétot a zsidó husvét előtt tartssuk meg. A kánonjog csupán annyit ír elő, hogy husvét első napja március 21-ike utáni holdtöltét követő vasárnapra kell esnie. Ezenkívül a kánonjog nem ismer más szabályokat és a görögkeleti egyházak ezzel a kérdéssel kapcsolatban csupán egy tradicionális szokása alakult ki. Amennyiben az ortodoxok husvétja a zsidók husvétjával esne össze, úgy az ortodox husvétot egy hét-el elhalasztjuk.

Mivel megvározható ez az intézkedés?

— K. u. 325-ben a niceai zsinat megoldotta ezt ki először, amikor a zsidó és keresztény egyházak között nagymértékű sürölődások voltak. És azóta elég gyakran fordult elő az ünnepek egybeesése, különösen amikor a zsidó naptár szerint szökőév van. Az, hogy a görögkeleti husvét a zsidó husvét előtt időpontra esik, ez igen ritkán, kb. 100 évben egyszer szokott előfordulni, de még ezidáig sohasem volt ezzel a kérdéssel kapcsolatban nézeteltérés az ortodox egyház körében.

— Hogyan történhetett meg, hogy az agitáció oly nagy méreteket öltött?

— A propagandának, amely különösen Besszarábiában érte el a hatását a paraszttömegek között, tisztán politikai háttérrel van és Oroszországból indult el útjára. Gurie kisenévi metropolitát terhelte ezért a felelősség, aki elég gyöngy volt ahhoz, hogy ezt az agitációba átmenő propagandát ne tudja megaka-

dályozni. A lelkeseket a nép közé kellett volna küldje, hogy világosítsák fel a falvak népét, ezt azonban nem tette és most, amikor látja, hogy az agitáció mennyire befolyásolta az egész népet, ő maga is azonosította magát a tömegekkel és ezért volt ő az egyedüli, aki a szinódus ellen szavazott annak, hogy az új naptár szerint ünnepeljék meg a husvétot.

— Milyen következményei volnának ha Besszarábiában mégsem vennék figyelembe a szinódus határozatát és a régi naptár szerint ünnepelnék meg a husvétot?

— A kormány kerülni akarja az agitációt és senkit sem fog tiltani attól, hogy úgy ünnepelje meg a husvétot ahogy akarja — fejezte be nyilatkozatát Stanca dr.

Ertesülésünk szerint, amennyiben Gurie besszarábiai metropolita tovább folytatná a szinódus határozata ellen indított agitációját, le fogják mondani és kolostorba száműzik.

Szabó Jenő

divat- és elegáns nagyruháza

CLUJ

- 1 hatszemélyes ajtóros garnitúr 6 szalvétával „ 340.—
- 1 m. vászon fehérneműre „ 39.—
- 1 m. alsó lepedővászon „ 88.—

„UNIO“ vegyileg fest, tisztít, Cluj. Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan szállítunk.

A Zsidó Nők Világszövetségének szervező akciója Erdélyben

(Cluj-Kolozsvár, január 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Alig egy éve, hogy Erdélyben is gyökeret vert az a gondolat, hogy az asszonyoknak is részt kell venniük a zsidó nép reneszánsz mozgalmában és építő kézzel nekik is segíteniük kell a Nemzeti Otthon berendezését Palesztinában. S ma már ennek a szervező tevékenységnek térhódításáról számolhatunk be Erdélyben. A Wizo, (a Zsidó Nők Világszövetsége angol címűnek kezdületével összetett megjelölés) fejlődésének és terjeszkedésének három gócpontja: Kolozsvár, Petrozsény és Temesvár. A Wizo célkitűzései között első helyen szerepel a zsidó asszonyok társadalmi összefogása a zsidó kultúrtörvények jegyében és az asszonyok tetteikéssége, invecenciaja és szorgalma révén elérhető anyagi források értékesítése Palesztinában a csecsemő- és nővédelem, a nők mezőgazdasági és háztartási kiképzésének és az általános egészségügyi felkarolása terén. A Wizo szervezetei tehát a helyi tagoltásokhoz kötött női energiákat nagyobb egységekbe foglalja és magasabb célokra irányítja azokat. Ezek a szervezetek tehát elsősorban fontos társadalmi tényezőnek tekinthetők s a gyakorlat is bebizonyította, hogy a lokális nőegyesületek mindenütt, ahol Wizo szervezetek működnek már, csak nyertek lendületben, a növekvő taglétszám és teljesítményeik tekintetében.

Igen szépen illusztrálja a Wizo működésének regeneráló hatását az a beszámoló, amely a Wizo petrozsényi tevékenységét ismerteti. Itt szorgos zsidó asszonyok munkájából mult évi december 10-én 14 napig tartó kézimunkakiállítás nyílt meg, amely a nyomozó gazdasági viszonyok között is nagy látogatottságnak örvendett a város társadalmának minden rétege részéről. A kiállításra a hunyadmegyei Wizo tagok által adományozott tárgyak is kiállításra kerültek, amelyek majdnem mind bevőre találtak. Az így elért jelentékeny jövedelemből jutott azután a Wizo központjának és több helyi szervezetnek is. A bazar megrendezésének érdeme a hunyadmegyei körzet elnöknőjét dr. Abraham Józsefnét és agilis gardáját, Holás Anthonét Petrozsényből, özv. Mihály Károlynét és Rappaport Jánosné Déváról, dr. Kugel Deszónét Brádról, dr. Pollák Bélánét, Lupényből, Berkovits Mórionét Vulkánból illeti.

Csak a legnagyobb elismerés hangján lehet megemlékezni arról a kulturumkáról is, amelyet a petrozsényi Wizo kifejt.

Január hó 16-án egy beköszöntő kul-

turstély keretében mutatkozott be a zsidó közönség előtt a Wizo, amelyet dr. Abrahamé nyitott meg. Majd Rosenber Janka olvasott fel biblia részleteket, Halmos Livia pedig „A biblia hatása a képzőművészetekre egészen az újabb korig” címmel tartott magvas felolvasása és Horváth Ibi Bialik szavai következtek. Ezután dr. Abraham Józsefné referált Lion Feachtwanger „Jud Süß” című regényéről. A kulturstély dr. Halmos Brunó, a helyi csoport elnökének zárószavával ért véget. Az est sikere biztositja a Wizo kulturális tevékenységének állandóságát és minden ok meg-

van annak a feltévére, hogy más városok zsidó asszonyai is követni fogják ezt a szép kezdeményezést, annál is inkább, mert az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Kisintézőbizottsága legutóbbi ülésében elhatározta, hogy átiratban fordul az összes helyi csoportokhoz az asszonyok megszervezésének támogatása céljából.

Itt említiük meg, hogy Petrozsényben a pártközi jogvédelmi helybizottság a következő tagokkal megalakult: dr. Halmos Brunó ügyvéd, a helyi csoport elnöke, dr. Schäffer Hermann ügyvéd, hitközségi elnök, dr. Stern Manó ügyvéd, chevra kadischa elnök, Hoffmann Miksa bankigazgató, Schäffer Lipót nagykereskedő, a helyi csoport alelnöke, Halász Andor fakereskedő, a helyi csoport igazgatója.

Háborus memoárok adata fenyeget

A világháború tábornokai sorban megjelentetik emlékirataikat

Bécs, jan. 26. A Neue Freie Presse egyik legutóbbi számában rendkívül érdekes cikket közöl a világháború vezénylő tábornokairól, azokról az emberekéről, akik a tízéves világháború idején az egykori központi hatalmak hadseregei élén álltak. Arról szól a cikk, hogy mit eszínálnak, mivel töltik el idejüket a világháború után ezek a hírességek, akiknek nevével abban az időben naponta sokszor találkozott az újságolvasó. A Neue Freie Presse cikkéből kiviláglik az is, hogy a leghíresebb tábornokok megrokkantak, megöregedtek és nagy részt békésebb foglalkozást választottak. Sok közülük születésénél fogva gazdag ember volt, ezek most sem küzdenek anyagi gondokkal, de vannak néhányan, akik szegény sorsból küzdöttek föl magukat a katonai ranglétrán és ezek ma valorizálatlan vagy csak részben valorizált nyugdíjuktól élnek, ami a pénz értékének azóta bekövetkezett számításban rázkódtatása folytán csak nagyon szerény megélhetésre nyújt módot.

Krobatin marsall, az egykori osztrák-magyar monarchia volt hadügyminisztere, aki később az orosz front főparancsnoka lett most növérenél él egy Bécs melletti kis faluban. Krobatin agglégény, már nyolcvanadik életéhez közeledik

és elvesztett minden kontaktust a rohanó világgal. Szemei megromlottak, olvasni nem tud és csak néhanapján látogatja meg egyik másik volt tisztjára. Egyébként a bécsi Veterán lövészek egyesülete című alakulat választotta meg nemrégiben diszelnökké az orosz front egykori vezénylő tábornokát. Diszelnöknek lenni a veterán lövészek egyesületébe kétségtelenül sokkal kevésbé diszelméltóság, mint a tábornoki, de azért Krobatin elfogadta a tisztséget és reszketeg hangján még beszédet is intézett a lövészek küldöttségéhez.

Böhm Ernő marsall nemrégiben felvette a csehszlovák állampolgárságot és három év óta a csehszlovákiai Opava városkában él. A tábornoki nyugdíjából tartja fenn magát, magánvagyonra nincs és a világháború egyik leg többet emlegetett vezére ma egy-két szoba és konyhából álló szerény kis lakásban huzza meg magát. Böhm Ernő is nöfelen ember és kicsiny háztartására öreg házvezetője ügyel fel. A marsall egyébként emlékiratain dolgozik, de alig lehet, hogy nagyon sokan volnának olyanok, akik különösebb érdeklődéssel várják a memoárok megjelenését.

Arz tábornok Bécsben él Román állam polgár és Bukarestből huzza a nyugdíját, amely elég arra, hogy önmagának

Szabó Jenő

divatkülönlegességek nagyáruházában
CLUJ

- 1 m. vászon gyermek-fehéreműre 29.-
- 1 m. flanel 39.-
- 1 m. crepp pongyolákra 39.-

és feleségének nyugodt, anyagi gondoktól mentes életet biztosított. Ő is emlékiratokat akar kiadni, ezenkívül csilag szattal is foglalkozik. Dolgozószobájában ablaka mellett teleszkóp áll és az öreg tábornok órákinosszat tud ülni atávcső mellett. Talán nem is annyira a csilagokat nézi, mint inkább gondolkodik. Van neki min gondolkoznia.

Dankl az egykori vezérezredes Innsbruckban lakik. Hetvenéves éves már de még fiatalos erejének teljességében van. Télen nyáron naponta nagy sétákat tesz a városon kívül és néhanapján még lovagolni is szokott. Dankl mint ismerősei előtt kijelentette, száz évig akar élni. A matuzsálemi életkort annál is inkább megérdemelné, mert nem ír emlékiratokat.

Sarkotics tábornok jugoszláviai születésű, de a világháború alatt felvette az osztrák állampolgárságot. Sokáig nem kapta meg a nyugdíját és a vajaha hatalmas törzstiszt éveken keresztül a szoros értelmében nyomorgott. Csak néhány hónappal ezelőtt sikerült meg egyeznie az osztrák kormánnyal amely havi kétszáz siling nyugdíjat folyósít most a számára.

A Neue Freie Presse cikke végén még több olyan tábornokot sorol fel, aki emlékiratain dolgozik. A könyvpiacot az idő előreláthatólag ismét el fogják árasztani a katonai memoárok.

Pullowerek, szwetterek
legszebb választékban

Weisz Siegfried
kalap és uridivat áruházában
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 10.

Rapidbloc
expresszáru forgalomban kerlatozatlan súlyban eszközünk szállításokat

személyvonattal
az egész ország területén.

25% fuvarvisszterítést
erhet el előzetes megállapodás esetén, ha ebben a forgalomban közvetlenül is feladott küldeményeit a RAPIDBLOC név alatt adja fel.
Erdeklődőknek részletesebb felvilágosításokat is nyújtunk.

Frații Deutsch
Nemzetközi Szállítási Vállalat
Cluj, Piata Unirii 26. sz.

Hirdessen az Uj Keletben

Albion Román Biztosító és Viszontbiztosító R.T.
Alaptőke 7,500 000 lej. — Bukarest, Boulevardul Carol 11. — Gh. Cantacuzino 2. Telefon 229/12.

Igazgatóság:
Elnök: MIHAIL C. VLADDESCU egyetem tanár, a bukaresti egyetem volt rektora.
Alelnök: EMANUEL KRETZULESCU meghatalmazott miniszter, nagybirtokos.

Igazgatósági tagok:
Ionescu G. Const. tanár, birtokos.
Cazarescu Em. Alex. egy. magántanár, adm. delegat.
Briboian Victor erdőmérnök.
Vladescu G. Mihail mérnök, adm. delegat.
Vasilu Eugen mérnök.

Felügyelőbizottság:
Agatsain B. ügyvéd, póttag.
Duffu P. mérnök, póttag.
Popescu Er. George póttag.
Tudor Vladimír ügyvéd, póttag.
Tase Elad ügyvéd, póttag.

Vezérigazgatóság:
NICOLAE ALEX. MARIU vezérigazgató.
EMIL G. GIHL delegált igazgató, London.

OTTO ABODI vezérigazgató.

Köt biztosításokat a biztosítás minden ágában: Tűz, betöréses-lopás, ablaküvegek, mindenemű balesetek, autómobilok zárolói, folyami és tengeri szállítmányok. Előbiztosítások a legelőnyösebb feltételek mellett.
A társaság a biztosítottaknak az Albion kötvényei mellett a legnagyobb anyagi viszontbiztosító intézetek kötvényeit is átnyújtja.

Ki gyermekét szereti: ápolja Höfer hintőpor, krém és szappannal

Vasárnap, 1929. január 27.

EGYES

A Haggibbo Haggibbo jegy mely már megjövő szezonban repelni. A eszkapus: Trauristrom és DanzLaci, Braun, Stotter é Rado

A nagyvárakonyeclu nájja szonyai között folytak az elő a február hó rendezendő ála jobban sikerült nagyváradi izreány anyagi világháboru keülés elé néző re. Az árva késo érdeme van nőjének. Dr. társaságnőjének Samuné, Dr. per Akos elnök pót főrabbi urn közleményére hó közönségén hivjuk,

No. 51—1929.

Arveré

Alótított kömetett, késedelénoas arverése böző textilárak, tek, selymek, s firek, paplanok és kiállítás ár alul is, tételenk 28, 29, 30 és 31 min, mindenkor Clujon, Uránia sarok. A vevő e tek illetéket az tes kifizetni.

Férfi és
fest, tisztít
F
Str. Memor

DEVIZAK

Zürich — — —
Newyork — — —
London — — —
Páris — — —
Milano — — —
Prága — — —
Budapest — — —
Belgrád — — —
Bukarest — — —
Varsó — — —
Bécs — — —
Berlin — — —

Sz

EGYESÜLETI ÉLET

A Haggibbor jég hockey csapata. A Haggibbor jég hockey csapatot létesített mely már meg is kezdte tréningjeit s a jövő szezonban nyilvánosan is fog szerepelni. A csapat tagjai a következők: Kapus: Traurig, hátvéd: Wassergstrom és Danzinger; csatárok Diamant Laci, Braun, Simon Enci. Tartalékok: Stotter é Rados.

A nagyváradi zsidó fiúarvház jótékony cselekedete. Nagyvárad zsidó arvházai között már hetek óta serényen folytak az előkészítő munkálatok, hogy február hó 9-én a fiúarvház javára rendezendő álarcos jelmezes bál minél jobban sikerüljön. Mint köztudomású, a nagyváradi zsidó fiúarvház a maga szerény anyagi erejével elsőnek sietett a világháború korszakában a végpusztulás elé néző hadiárva megmentésére. Az árva megmentése körül az első érdeme van az arvház agilis elnöke, a Dr. Konrad Béláné és kitünő kérelmezője Mihály Pálné, Láng Samu, Dr. Adorján Armin és Dr. Popper Akos elnökök és Dr. Kecskeméti Lipót főbírói urnak. Az arvház hivatalos közleményére Nagyvárad és vidéke zsidó közönségének figyelmét ezúton felhívjuk.

No. 51—1929.

Árverési hirdetés.

Alólírott közjegyző közbenjövetele mellett, késedelmes vevő terhére nyilvános árverésen el fognak adni külön bűző textilárak, u. m. férfi és női szövetek, selymek, szőnyegek, vásznak, zefírek, paplanok stb. 398.135 lej értékben és kiküldési áron, de kiküldési áron alul is, tételenként, 1929. év január hó 28, 29, 30 és 31, február hó 1 és 4 napján, mindenkor d. u. 3 órai kezdettel Chujon, Uránia palotában, textil üzlet, sarok. A vevő a vételárat és 2% százalékos illetéket azonnal készpénzben köteles kifizetni.

Dr. Ioan Pordea
notar public.

Férfi és női kalapokat fest, tisztít vasal és formál Fehér
Str. Memorandului (Unió-u.) 21

Közgazdaság

Tovább zajlik a harc a cukorárak leszállítása körül

A nagykereskedők szerint akár 10 lejjel is olcsóbb lehetne a cukor. A gyárak a répatermelőköt teszik függővé elhatározásukat

(Bucuresti-Bukarest, január 26. Az Uj Kelet tud.) A minisztertanács legutóbbi ülésében Maniu Gyula miniszterelnök behatárolta tanácskozási Madgearu ipar- és kereskedelemügyi miniszterrel az ipari trösztök problémájáról. Az iparügyi miniszter ezen tárgyalások során informálta a miniszterelnököt a vámtarifa revíziójával kapcsolatban elrendelt ipari anketának a fontosabb trösztökre vonatkozó adatairól. Ezeket a bizalmas tanácskozással követte a papír árának leszállítása, amely minden agresszív, vagy rászorító beavatkozás nélkül jött létre. Ugyanez a békés úton és a termelési költségek ismételt tanulmányozása alapján Madgearu miniszter a cukor árának leszállítása érdekében lépett közbe.

A miniszter többször tárgyalta a cukorgyárak képviselőivel, akik előben hajlandóknak mutatkoztak a kormány követségét honorálni, de a cukor árának leszállítását a cukorrépatermelők elhatározásától tették függővé. A cukorgyárak képviselői ezzel kapcsolatban arra hívták fel Madgearu miniszter figyelmét, hogy a liberális kormány idején Garoflid volt földművelésügyi miniszter támogatásával a

cukorrépatermelők olyan előnyökhöz jutottak, amelyek bannra befolyásolják a cukor jelenlegi árát.

Ezekkel a tárgyalásokkal párhuzamosan a nagykereskedők részéről akció indult meg a cukorgyárak ellen. A nagykereskedők hajlandók bebizonyítani a kormánynak azt, hogy a jelenlegi termelési feltételek mellett a gyárak akár 10 lejjel is leszállíthatnák kilogrammonként a cukor árát.

ha az állam a cukor importvámját különként 16 lejről 5 lejre csökkentené vagy pedig a cukorközpont megszűntetését forszírozná, amely a szabadságot megakadályozza.

Ezzel az ellenakcióval kapcsolatban Madgearu miniszter pénteken délelőtt 11 órákor újabb megbeszélést folytatott a cukorgyárakkal, majd elrendelte, hogy

február 9-ikére hívják össze a cukorgyárak és a cukorrépatermelők delegátusaiból alkotott bizottságot,

amely az 1929. évi cukorkampány feltételeit fogja megállapítani. Az ideai cukorrezsim megállapításánál figyelembe fogják venni a cukoripar helyzetéről készített monográfia adatait is.

Meggyezés készült a bortermelők és a szeszivar között. Bukarestből jelentik: A Szeszindikátus Rt. és a bortermelők szindikátusa, a Viticola között már hosszabb idő óta húzódozó harc valójában nyugvópontra fog jutni és a két érdekképviseleti szerv között meggyezés jön létre a szesztermelés és a szeszilletékek kérdésében. A két szindikátus között folyamatban lévő tárgyalások eredményét az egész romániai közgazdasági élet nagy figyelemmel kíséri.

Ha köhög, vagy elnyálkásodásban szenved, igyék Prof. Dr. Páter-féle köhögés elleni teát.
Kapható minden nagyobb gyógyszer-tárban és droguerében. Egy doboz ára 95 lei. Egy próbacsomag ára 35 lei.

Hirdessen az Uj Keletben

A kolozsvári könyvelői kamara közgyűlése. Az autorizált-könyvelők szak-kamarájának kolozsvári tagozata január 27-ikén, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel tartja meg rendezési közgyűlést a kereskedelmi és iparkamara székházában. Amennyiben a tagok 50 százaléka nem jelenik meg, a közgyűlést február 3-ikán fogják megtartani.

— Az Uj Kelet máramaroszigeti előfizetői és olvasói figyelmébe! Tisztelettel értesítem az Uj Kelet máramaroszigeti előfizetőit és olvasóit, hogy január 15-ével az Uj Kelet kolportázsát Máramaroszigeten reorganizáltam és így a város bármelyik részében lakó előfizetőknek a lap a délutáni órákban lesz kézbesítve. Lapunk érdekében történő megkeresések, vagy reklamációkkal szíveskedjenek az Uj Kelet fiókkiadóhivatalához (Str. Stefan cel Mare-Feeste u. 38) fordulni. Kiváló tisztelettel Schön

*Olcsó gramafon és legjobb lemezek a „Safurth”-ban Cluj. P. M. Viteazul.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy sor 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak egy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

A tg.-mureși Izr. Hitközségnek jókarban lévő pászka gépek nagyon olcsó árban eladóak. Bővebbet Izr. Hitközség Tg.-Mureș.

Két helyiségből álló üzlethelyiség kiadó. Széchenyi-tér 14.

Eladó cca 25.000 kg. 1-a réti széná kezező ár mellett. Ertekezni: Kohn Mór Orăștie.

Férfiszabás több évi praxissal, kinek jártassága van egy váltó, mint a konfekció szakmában, állást keresné. — Leveletet „Szabász” jellegre a kiadóhivatal továbbít. 1667

Kiadó üzlethelyiség. Matom-uca 10.

Perfekt német gépirót kisegítő munkára keressük. Cim megadható a kiadóhivatalban.

OOOOOOO

Véd a meghűléstől és a járványos betegségektől az **Egger-féle Egg omint tableta.** Kellemes ízű készítmény, gyermekek is szívesen veszik. Kapható minden gyógyszer-tárban és droguerében.

Hunwald
Cluj, Str. Vlahuța (v. Bolyai-u.) 3.
Telefon 1-47 szám

Évegyszeres és tinkőrgyár. Táblá-üveg raktár és üvegcsész vállalat. Hibás tükrök újra foncsorozása

Svábogarakat

muszkákat biztonságosan kirtja Svabopporral. Hivatalos bizonyítvánnyal garantáltan mérgegmentes. Embernek, háziállatoknak teljesen ártalmatlan. — Egy csomag elegendő teljes kirtáshoz. Utánvétellel 55 lejért szállítjuk. — Viszonteladónak rabatt. **Mythos Vegyi-művek Rt., Brașov.** Telefon 4-32.

Az Erdélyi Keren Hajjeszód nagynevű vendégének, Dr. Abeles Ottó, a Wiener Morgenzeitung v. főszerkesztőjének művei:

Die Genesung
Költemények. Ára kötve 60 lej.
Besuch in Erez Israel
A szerző legutóbbi palesztinai tanulmányútjának leírása. Ára kötve 62 lej.
Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

Mindennap reggel és este frissen fejt כשר

tehéntej
és
csecsemőtej
(állandóan egy tehéntől fejtve)
Kapható:

Schwartz Ignácénál
Calea Decebal (v. Rudolf-ut) 36.
A fejésnél magiach: **Farkas Manó**

TÖZSDE

DEVIZÁK	Kolozsvár	Valutapiac 1929 január 25 (Rador)							
		Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárás						
Zürich	3215—3216	—	—	492	3215	1103	13694	65005	1923
Newyork	166—167	52006	520	255860	16605	57350	71180	3380	—
London	806—807	252187	252175	12408	807	2781	345175	16393	485
Páris	653—654	2032	203250	—	652	2241	2782	13265	39075
Milano	874—875	2721	2721	13385	873	3001	3723	17687	52325
Prága	492—493	153850	153880	—	495	1697	2106	—	256
Budapest	2902—2905	96750	96750	—	2910	—	12409	58925	—
Belgrad	—	913	913	—	892	1007	1249	5935	176
Bukarest	—	312	312	1545	—	34450	42737	2032	6650
Vársó	—	5820	5820	—	18	6430	7980	37887	—
Bécs	2340—2342	7805	7805	—	2347	8056	—	47477	—
Berlin	3965—3968	32735	12358	—	3976	13627	16914	80320	—

Száz lej árfolyama: (utó) Zürich 312, Páris 1545 Budapest 344, Bécs 42712, Prága 203025

Hotel „Terülj asztalkám“

Írta: CATHERINA GODWIN,

— Az én pénztárcámban? — hebegte emez védekezve és önkéntelenül megmarkolta nadrágzsebében a talált kincset.

— Nem, nem ott. — Polencz ur meglehetősen udvariassággal kísérőjének mellette ült. Itt, ebben a tárcában... bizony, nézzen csak utána!

Csakugyan — az elképedt ügynök vörös tárcát huzott elő és a lámpás imbolygó világánál egy ezerdolláros vett ki belőle.

— Amint látja, — szölt Polencz ur mélységteljesen — kezdettől fogva gentlemannek tartottam önt — most legyen önnek is bizalma hozzám.

VII.

— Sss! — hártá el sárga barátunk kísérőjének újabb kérdéseit, — mindjárt megérkeztünk! Erre — kérem... a piros keztyű előzékenyen segítségére volt. — Ne ijedjen meg, a hátsó beláron átmegyünk tudniillik.

Valami nagyon kellemesen nem érezte magát Sin ur. A kalandvágy és pénz-sóvárság heves csatákat vívott benne titkos szemrehányásaival, hogy egyáltalán belebocsátkozott ebbe a kalandba.

Hát még ez a sötét udvar, amelyen botorkálva és tapogatózva átvergődtek — Polencz urnak volt kulcs s óvatosan felzárta veje egy alacsony, sötét kaput.

Ekkor azonban a meglepett Sin ur egyszerre csak előkelő csarnokban találta magát, két egyenruhás inas pillantott meg, kalapoknak és elegáns estélyi köpenyeknek egész sora tárult elébe és hatalmas, oszlopos tükörben saját képmása lépdelt vállalkozókedvében feléje.

Valóban: ez a diszkrét félrekapott chapeau claques, lakcipős uriember, kinek hófehér ingmellében borsónyi gyöngyök rgyogtak, nem is mutatott rosszat! Hozzá még a telt barnapiros orcák, a sötét, bozontos szemöldök — egyenest az egyenlítőről jöhetett volna, a keleties Polencz ur pedig Törökországából. Egyébként az öreg némesak diplomata módjára eslekedett, hanem süttő beszédjével valóban annak is adta ki magát.

Sin ur észrevette, hogy megérkezésé feltűnést keltett. A vendégek kivárcsian fordultak a bikanyaku jövevény után. A figyelem, mellyel adóztak neki — nagy vagyonának híre nyilván megelőzte már — örömmel és kárörömmel töltötte el egyszerre, hiszen titokban igazán az a nagy pénzember volt, akinek szepében most csak komédiáznia kellett.

Sem a háziur, sem a háziasszony nem volt jelen? Az első szoba bárüzemre volt berendezve, a vendékek kis csoportban ültek fesztelenül, a másodikban azonban az egész tarka társaság egy zöld posztóval bevont asztal körül tolongott és meglepően magas tételekben játszott. Ama tiltott kártyaklubok egyikében voltak tehát, amelyek után különös előszeretettel szaglászik a rendőrség; — az ügynöknek megint az motoszkált a fejében, hogy jó lenne meglőgni, ámbár most már szerette volna bezebeelni a beigért nyereséget.

Polencz ur adta a tolmácsot és változatos udvariassággal viselkedett Mr. Cleen szemben; folyvást a sarkában volt és kintartott örökös a pénzére.

De Sin ur résen volt, telve gyanakvással, mert tartott tőle, hogy az egész

éjszakai társaságról sárgabőrű fejével együtt ki fog derülni, hogy balekfogók gyülekezete.

Az alkalmi üzletfél azonban egyszerre csak oldalba bökte csontos ujjával és imigyen süttogott:

— Rajta!

Cleen ur odatolta az ezerdolláros, hogy felváltsák. Az asztaltársaságon látható hullámlás vonult végig, különösen mikor a rézbőrű idegennek egész bankóhegyet toltak vissza az orra elé. Ez hatott!

Ismét érezte impresszáriójának ösztökélő bökését, és hozzálátott, hogy bökezien résztvegyen a játékban. Minden pillantás az ő széles, vörös kezén csüngött, amely habozás nélkül tett s erre más kezek is megmozdultak elszánva rá, hogy sokat kockáztatnak.

Pech — csaknem az egész tét a croupieré lett; mint a szecsakát, úgy söpörte össze a bankjegyeket.

De azután Mr. Cleen nyert. Már-már ujjongott a többiekkel együtt — csaknem rá mindjárt ismét meglepően gyorsan vesztes lett belőle.

Különösen, milyen hidegvérűen szivarozott háta mögött a társa; még lopva el is mosolyodott, amint a croupier a játékosok izgatott tömegének újabb bankócsomóját harcolta össze.

Cleen ur érezte, hogy veri ki homlokát lassan lassan a veríték, az idegeség, amely valamennyi játékost elfogja, rá is átragadt. Nincs valami suskus ebben, hogy a bank ilyen megdöbbentően sokat nyer — ?

Végre újra felélegezhetett, a dupláját kapta vissza annak, amit tett — egyszer, még egyszer, — igen, a szerencsének végre meg kellett fordulnia!

Most már a bankóknak egész hegylánca totyosult az asztalon; a játékosok, akiket Mr. Cleen optimizmusa magával ragadott abban a reményben, hogy visszaszerzik veszteségeiket, megduplázták a tételeket.

Most azonban elfojtott kiáltások hangzottak fel a sorok között — a bankár gereblyéje kíméletlenül magához ragadott mindent!

Mr. Cleen átkot morgott a foga között. Jobboldali szomszédja átizzadt gallerral felemelkedett és idegesen leporolta üres zsebeit; a Mr. Cleentől balra ülő hölgy is izgatottan visszatolta a székét. A mexikói azonban makacsul tovább játszott a pénzes ember gesztusával, akinek van rá módja, hogy kintartson.

Néha, ha habozott, Polencz ur csontos uja bátorítónan hátha bökte. Más játékosok is állták a sarat és meg is bünhődtek érte.

Már régen derengett előtte valami, amint látta, hogy saját bankói kísérelben hogyan tűnnek el a vendégei is, — a croupier épen ebben a pillanatban huzta be ismét hidegen a nyereseményét — midőn izgatott taglejtésekkel egy erősen kifosztott dáma robogott be a terembe:

— Uraim — már kétszer csöngettek odakina — attól félek, a rendőrség!

— Abban a szempillantásban pánik-szerű menekülés kezdődött a szélrózsa minden irányában, készséges szolgák osztogatták a kabátokat, kalapokat, az elsötétített előcsarnokban homályos alakok futkoztak.

Egyik mellékfolyosón keresztül kifesakodtak a sötét udvarra. A diszkrét hátsó kijárat utat nyitott a menekvőknek!

Mr. Cleen az első volt azok között, akik eszüket veszítve nyargaltak kifelé, hangosan átkozódott, remegett dühében és durván félrelökte a vén rókát, aki idecsalta. Ez azonban újból elkapta cinkosának frakkját és jól megmarkolva, sziszegte:

— Mindez csak blöff!

Sin urnak azonban kissé sok volt már a blöffből! Cinkosa nem sejtette, hogy kísérőjének milyen óriási összeget kell a kutató szemek elől elrejtene.

— Eresszen! — Durván oldalba boxolta a sárgabőrűt, ez azonban kéréletlenül a nyakába cimpaszzkodott, úgy, hogy Sin ur izgalomában neki között egy ajtónak, hátratántorodott és elterült egy meghitt budoár lány pamlagján, miközben Polencz ur ismét hallatta kaján megegesét.

Ugyanakkor kigyulladt a lámpafény és a kifosztott hölgy, aki épen szétgurasztotta az ijedős vendégeket, barát-ságos mosollyal lépett a kétségbeesett ügynökhöz.

— Oh, Mr. Cleen — igazán örülök! Az izgalom ugyanis, — bizonyította, — teljesen hiábavaló volt... csak az uram volt, aki csöngetett... nem a rendőrség... — Étvágygerjesztő kaviáros és tojás kenyérszeletkekkel meg rakott tálat tartott eléje.

A croupier is ott állt a sarokban, tokait ivott és hallgatagon falatozott.

— A férjem ugyanis nem látja szívesen, ha itt játszunk, — adta tudtúl a háziasszony és egy idősebb szemüveges urra mutatott, aki korrekt nyugalmazott hivatalnok képét nyujtotta.

— Mr. Cleen sajnálatunkra holnap korán reggel elutazik, — szakította félbe Polencz ur a szózatot, — az idő sürget! Azzal nyomban vissza is vonult a hölgygel a szomszéd szobába és egyszeriben a croupiernek is nyoma vesztett.

Ezalatt a házigazda kényelmesen hibálózott a karosszékben.

— Bizony, bizony, — sóhajtott, nem látom szívesen — a játék nem hoz szerencsét az embernek.

— Mr. Cleen, — szölt a festett dáma, aki hamarosan visszatért — hazánk vendégbarátsága ellen nem szabad vetniünk, ön ezer dollárt kockáztatott, a szerencse ma, sajnos, nem kedvezett — engedje meg, hogy tétjének egy csekélyke részét ennel visszaszolgáltassuk.

— Nagyon kedves, — hajlott meg vigyorogva, — ez a vendégbarátság.

Gyorsan kezét szoritott a háziurnak, végigsietett a homályos előcsarnokon, keresztüllopózott a sötét udvaron és cinkosának kíséretében kilépett a csendes mellékutcáskába.

Csak mikor már két uccával odébb voltak, kezdett el Polencz ur kacagni és aancikálni, majd kiaszott jobbjával barátságosan Sin ur vállára ütött.

— Mit mondtam — milyen üzlet!

Tovább hudozta Sin urat kabátja ujjánál fogva és örömteli hangulatában még be akarta cipelni a bokdog mexikóit magához.

De emez szívéből öntött, hogy ilyen

szerencsésen lábolt ki a vakmerő kalandból.

— Négy óra van, hótfáradt vagyok! — Hát a frakkom?! — izgult Polencz ur, újból megragadva a frakk szárnyát. — Cserébe hagyom a kockás ruhámat! — kiáltott Sin ur, kiszabadította magát és máris messziről leugrta chapeau claquéját jeles üzlettársa felé.

VIII.

Hát isten! — Csakhogy már ágyban feküdt — és az asztalon ott hevert a győzelmes Mr. Cleen sötét gunyája.

Kimerült barátunk gözölgő teste gépiesen bujt be a hálóingbe, amelyet Schmullné három hét óta minden este kikészített a szobaur részére.

A pénztárcát! Az álomittas Sin ur ismét felpattant, hogy összeszámolja ennek a megerőltető napnak szerencsés hozadékát. Ropogtak a bankók, majd a játéklklubban összeharcolt pénz is kiöntötte, de most már valahogy nem ment a számolás; az egész papírcsomagot begyűrte a párnája alá.

Különös, — különös! Amióta az idegen talizmán birtokában volt, egyedi nyereségek is csak úgy üldözték... Talán van valami titkos törvény, hogy a pénz vonzza a pénzt, hogy legyen a szegénység, inség és szerencse úgy terjednek, mint a ragály?

De Sin ur már nem volt rá képes, hogy megfejtse ezt a talányt, alig hogy a súlyos kérdés felmerült benne, már el is aludt.

Egyszerre csak rémülten felriadt. Erélyesen kopogtak az ajtaján.

— Sin ur!!

Hivatalos képpel egyenruhás férfi lépett be a szobába. Az ügynök első benítő benyomása volt: a rendőrség! — Tessék aláírni... a járásbírószótól...

Sin ur álomittasan pislogott és remegő kézzel aláírta.

Párnája alá nyult — pech, ha az embernek nincs aprója.

— Schmullné, adjon a kézbesítő urnak ötven fillért! — kiáltott ki.

(Folyt. köv.)

Rádiózik? Jár operába?

akkor nem nélkülözheti a legújabb Operaismertetőt

Az opera és zeneirodalom remekműveit kimerítően ismerteti és nagy számú kottapéldánnyal illusztrálja.

Eddig megjelent:

Gounod: Faust	ára 34.—
Wagner: Lohengrin	„ 34.—
Bizet: Carmen	„ 34.—
Verdi: Aida	„ 34.—
Puccini: Turandot	„ 34.—
Erkel: Bánk bán	„ 34.—
Mozart: Figaro lakodalma	„ 68.—
Poldini: Farsangi lakodalom	„ 34.—
Leoncavallo: Bajazzók	„ 34.—
Thomas: Mignon	„ 34.—
Erkel: Hunyadi László	„ 34.—
Puccini: Tosca	„ 34.—

Kaphatók az UJ KELET könyvosztályában.

A bolygó zsidó

Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — 400 lejjárt kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

KIADÓHIVATAL
Str. B
SZERKESZT
Éjjeli tel
ELŐFIZETES
Egész év
Félévre
Negyedé
Egy hóra

X évfoly

1929 Ja

* 5689

Man
mini

Az össze
jezettnek
Charles

(Bucuresti-Bu
Kelet tudósija
lati ellenfeles
lapok ma ura
közölnék a köl
jelentések a leg
irnak a kölcsön
sok befejezett t
összes fővárosi
a kölcsön mek
még fojyamatba
jelentéktelen r
jelentések alapj
mennyit a köv
struálni.

A bankárok é
a román dele
megegyezés má
jött és Popovic
lag kérte a k
hogy a szerző
A kormány t
készt, mert M
volt, hogy a k
tási árfolyama
söt ebben az i
folytatott Pau
fel is. A körm
egy vélekedtek,
állapítandó 90
88 középtéke
előnyös, hogy
szabad a mar
veszélyeztetni.

A kormány
Párisban újra
nehézség, amely
Popovici Mihál
lag is meggyöz
bankárok eljenn

Söt a román
is hozzájárult
Titulescu sz
szerették voln
kijta a p

Végre is a szo
összes nehézsé
fennálló differ
téktelenek, söt
nem is vonatko
hanem a külön
más közötti me

A lapjelentés
vasárnap este
mány nevében

S I

Bebe

„SEL

MANO